

Teroristi i njihov put do mira (- istinite price -)

Izvornik: Ich war Terrorist

Copyright 2007 by Soulbooks.de; Landwehrstrasse 34; 80336 Muenchen, Germany

www.soulsaver.hr

Uvod

»Molim te, ne teroriši me« je fraza koju vrlo često izgovaramo ne razmišljajući puno o njoj. Mi u stvari terorišemo jedni druge: naše porodice, obdaništa, škole i univerziteti već odavno su postali poprište psihološkog ratovanja. Šefovi terorišu svoje zaposlene pretnjama o otpuštanju, a političari provode svoje vreme terorišući jedni druge, umesto da vladaju.

Naš svet je prepun terora. Kažu da siromašni ustaju protiv bogatih. Čini se da je teror jedini oblik protesta koji preostaje siromašnima.

Događaji u Madridu uneli su strah u celu Evropu. Zašto sledeća bomba ne bi eksplodirala u jednom od naših gradova? Šta je to što nas čini drugačijim od Španije – nekoliko beznačajnih političkih slogana?

Hoće li fraza »ne teroriši me« postati molba Evropljana pod napadima Osame bin Ladena? Kod ovakve vrste terora smo potpuno nemoćni.

Sony vrlo malo važnosti pridaje ovom predmetu i pokušava da iskoristi temu terora za predstavljanje svojih proizvoda. Hoćemo li uskoro tražiti *zvezdu terora*? Nasilje i oružje su postali sastavni deo kopjuterskih igrice, filmova i muzike. Teror je bio deo naše civilizacije – mnogo pre nego što je eksplodirala prva bomba Al-Kaide.

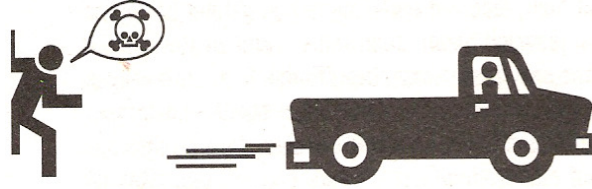
Možda je ovo odgovor – zabava, izlasci i opijanje do besvesti! Ne gledaj natrag – ne razmišljaj – zabava, zabava, zabava, sve dok se mehur ne raspukne! Isključi vesti; pusti muziku sve dok ne ugušiš zvuke bombi koje eksplodiraju i krike onih koji ginu.

Kada ljudi više ne mogu da podnose ravnodušnost i nepravdu, često se u svojoj frustraciji okreću nasilju kao poslednjoj opciji. Ova knjiga govori o trojici terorista sa različitih kontinenata koji su konačno shvatili da teror nije rešenje koje su tražili, i otkriva kako su pronašli odgovor na svoja goruća pitanja.

Toliko daleko sam otišao da sam bio u stanju da ubijem nekoga zbog nečega što sam smatrao opravdanim razlogom. Takođe sam bio spreman da umrem zbog svojih uvjerenja. Zakleo sam se da ću to učiniti. Trojica u vojnoj uniformi sjedjela su naspram mene, ravnodušnih izraza lica i upitnih pogleda: »Jesi li siguran da želiš ovo?«, pitao je onaj u sredini. »Ovo ti je posljednja prilika da se predomisliš. Poslije nema odustajanja. Kada postaneš član naše paravojne organizacije (UVF – *Ulster Volunteer Force*, Ulsterski dobrovoljački odred), dio si nje za cio život«. Odgovor je izletio iz mene: »Da, hoću«.

Bilo je to 1973. u zagušljivoj stražnjoj prostoriji belfaškog paba. Soba jedva da je bila osvijetljena, a težak dim se dizao u vazduh. Trojica UVF šefova sjedeli su za stolom na kojem je bila postavljena zastava ulsterške oblasti. I Biblija je bila na stolu. Zaklinjući se, položio sam ruku na ovu religijsku knjigu. Otada sam postao član UVF. Ova paravojna grupa se borila protiv naših neprijatelja, IRA (Irska republikanska armija), mnogo odlučnije nego protiv bilo koje druge organizacije.

Nije bilo lako pridružiti se UVF. Trebalo je da vas neko predloži. Niko nije znao ko su ,u stvari ,bili ostali članovi. Bilo mi je samo sedamnaest godina, ali nisam bio nepoznat među onima koji su se borili protiv neprijatelja – katolika. Neko vrijeme sam već bio dio »Rathcoole KAI«. Retkul je okrug u kojem sam živio. KAI znači »Kill all Irishmen« (pobij sve Irce). Uspjeli smo da istjeramo sve

katolike iz tog dijela grada. lako nisam ubio nijednog Irca u to vrijeme, ponekad sam ih prebijao da bih im stavio do znanja da nisam jedan od njih.

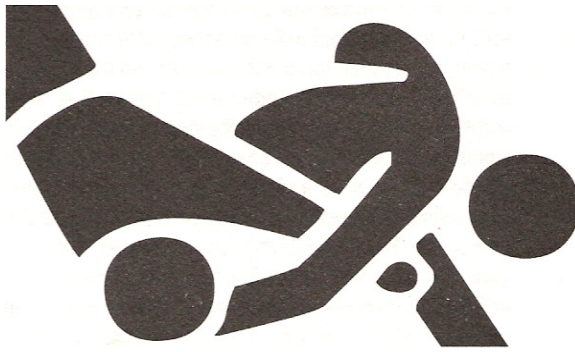
Polagano sam postao dio terorističke scene. Isprva sam krao kola za druge teroriste, prevezio oružje i punio fondove pljačkajući. Docnije sam napadao kuće naših neprijatelja molotovljevimi koktelima, da bih ih izagnao iz Retkula. Ova oblast sada ima sedamnaest hiljada protestanata, i nijednog Irca, katolika – osim ako se nisu dobro prerusili. U nekim

slučajevima, radnici koji su dolazili u ovu oblast bili su ubijani samo zato što se mislilo da su katolici. Naše boje su crvena-bela-plava; one naših neprijatelja su zelena-bela-žuta.

DJETINJSTVO

Neki od mojih drugova iz djetinjstva bili su katolici. U to vrijeme ništa nisam znao o vječitoj mržnji između protestanata i katolika. Ovo se promijenilo jednog dana dok smo se igrali u šumi. Došli smo do rijeke u koju su ostali htjeli da me bace. Zgrabili su me i gurnili u rijeku. Iznenađen i ozlojeđen, nekako sam se dokopao obale i pitao ih zašto su to uradili. »Zato što si ti protestant, a svi mi ostali smo katolici«, odgovorili su. Tada sam se zakleo da nikada više katolika neću nazvati svojim prijateljem.

U školi sam – između ostalog – naučio da nesporazumi mogu da se »riješe« nasiljem. Bio je jedan dječak u našoj školi koji je posebno bio snažan i koji nas je često zastrašivao. Zvao se Norni. Jednom je odlučio da maltretira mene. Skočio mi je na leđa i viknuo: »Hajde, provozaj me!« Ukopao

sam se u mjestu i uspio da ga zbacim s leđa. Lupio je o zemlju. Pobjegao sam, ali stigao me je prije nego što sam uspio da uđem u učionicu. Bio sam u klopci, a on se lagano primicao. Uspaničen, zgrabio sam veliki školski šestar. »Šta namjeravaš s tim?«, rugao se Norni. Kad je naletio na mene, zabio sam mu metalni vrh u stomak. Ostavio sam ga sa šestarom u stomaku i otrčao u učionicu kao da se ništa nije dogodilo. Norni je odnesen u bolnicu, sav krvav. A ja sam postao heroj o kojem su pričali svi u školi.

Cijelo moje okruženje je bilo ispunjeno nasiljem i besciljnošću. U ovakvoj negativnoj atmosferi postao sam nepredvidivi siledžija. Jedne večeri, moja djevojka Maksina i ja

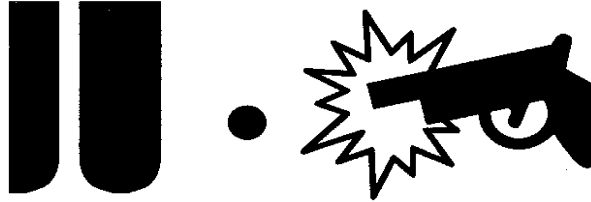
izašli smo u kafić u koji smo često odlazili. Jedan od momaka joj je stalno dosađivao tamo, pokušavajući da je poljubi. Stao sam ispred njega i pitao ga da li hoće da ima posla sa mnom. Razgnjevljen, htio je da ustane. Očekivao sam to i – kad je počeo da ustaje – mlatnuo sam ga kriglom po glavi. Pao je na pod i ostao da leži u lokvi krvi i piva. Jedan od njegovih drugova se umješao i napao me s leđa. Zateturao sam se i pao na gajbu piva. U ruci sam i dalje držao parče

razbijene krige. Zgrabio sam ga za kosu i zario mu staklo u lice. Kad sam ga pogledao, nos mu je bio odsječen. Krvi je bilo na sve

strane. Odjeća mi je bila natopljena njegovom krvlju. Jedan od mojih prijatelja mi je bacio svoj džemper koji sam brzo obukao. Nekoliko minuta kasnije, policija je uletjela. »Gdje je?«, policajac je upitao momka koji je došao sa dvojicom povrijeđenih. Pogledao je unaokolo i pogledi nam se sretoše. Netremice sam gledao u njega. On odmahnu glavom, rekavši: »Ne znam gdje je, ne vidim ga više«.

U to vrijeme sam pripadao paravojnoj jedinici u Šankil roudu. Često smo se sukobljavali s katolicima. Moja grupa je jurila kradljivce kola i kažnjavala ih pucanjem iz pištolja u kolena. Nisam imao svoj pištolj u to vrijeme, ali bio sam izabran da čuvam stražu. Stajao sam s još jednim članom bande na ćošku ulice i tiho ga upitao ko je meta ovoga puta. »Ti«, odgovorio je. Tada je jedan od njih podigao pištolj uperivši ga meni u glavu. Zgrabio sam ga za ruku i udario ga. Dok sam mu savijao ruku, čuo sam tri vrlo glasna pucnja i u

jednom trenutku sam pomislio da sam ogluvio. Sve što sam čuo bilo je zujanje u ušima. Potrčao sam što sam brže mogao, ali tada sam osjetio da me nešto peče u desnoj nozi. Zastao sam da pogledam, ali nisam mogao da vidim nikakvu povredu; tek kada sam skinuo obuću, vidio sam krv. Neki ljudi su me prenijeli preko puta u kafić i položili na bilijarski sto. Nepoznat čovek je došao i pregledao me. »Pod hitno mora u bolnicu, inače će iskrvariti«, kazao je ozbiljno. Sam me je odvezao do bolnice, odnio do ulaza i postavio na nosila, rekavši: »Mladić je ustrijeljen«, a onda je otišao.

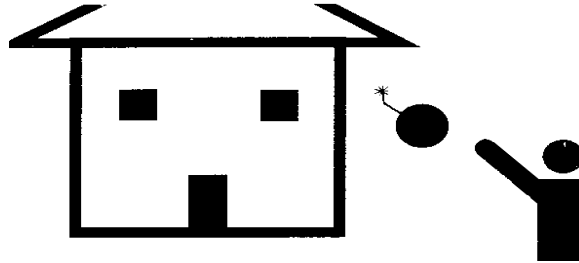
Ubrzo pošto su mi previli nogu, policija je došla da me ispita o pucnjavi. Htjeli su da znaju kako mi je ime, a ja sam im rekao da ne želim da im kažem svoje ime, da ne bi uznemirili moju majku. Bio sam zabrinut za njeno slabo srce. Jedan od policajaca se iznervirao i viknuo: »Slušaj ovamo! Govori kako se zoveš – odmah!« Odgovorio sam: »Zovem se Fransis Mekfransis«. Kad su me uveli u operacionu salu, policajci su me konačno ostavili na miru. Doktor je uklonio dva metka iz noge. Treći je bio ostavljen. Rekao je da bi više štete pričinio nego dobra ako bi ga izvadio. Bila mi je to stalna opomena da metak može da ubije. Od toga

dana, uvijek sam imao probleme na aerodromu kad bih prolazio kroz sigurnosna vrata.

*

Kao član UVF, konačno sam dobio svoj pištolj. Krio sam ga u svojoj sobi, pod jastukom. Majka ga je pronašla. Plakala je i htela da zna otkuda mi pištolj. Izmislio sam neke priče. Kad je otac došao kući, pozvao me je u sobu. Pošto me je izudarao, pribio me je uza zid i viknuo: »Nikada više da nisi unio pištolj pod ovaj krov!« Odgovorio sam mu: »U ratu smo sa IRA! Neko mora da se bori s njima!«

Nedugo poslije toga, naredni događaji odigrali su se u zgradi za koju smo sumnjali da je sklonište vojnog garnizona za prikupljanje obavještajnih podataka. Namjeravali smo da podmetnemo

eksplozivnu napravu, ali bili smo početnici u tome. Bomba je eksplodirala još dok smo bili u zgradi. Osjetio sam udar i izgubio sam orijentaciju. Kad sam došao k sebi, ležao sam negdje na podu, pocjepane odjeće, ali bez ijedne ogrebotine. Moj prijatelj nije imao toliko sreće – zadobio je ozbiljne opekotine.

Jednom, dok sam šetao sa svojom djevojkom Maksinom kroz Belfast, neočekivano smo naišli na grupu mladića, članove bande. Dječaci nam rekoše da namjeravaju da zaspu autobus kamenicama. »Zašto ne uradite nešto ozbiljnije«, pohvalio sam se i rekao djevojci: »Odmah se vraćam«. Otišao sam do narednog autobusnog stajališta s dječacima. Izabrali smo sljedeći autobus, a ja sam upotrijebio svoj pištolj da bih preuzeo kontrolu.

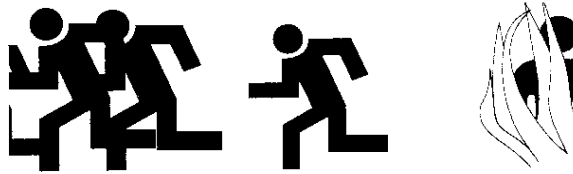

Pošto smo istjerali sve putnike, odvezli smo autobus do Retkula i zapalili ga. Ostalo sam ostavio bandi i vratio se Maksini, kao da se ništa nije desilo.

Nije čudo što
policija nije

zanemarivala ovakve napade i što su dolazili da me traže. Nisam im dopuštao da me uhvate. Prošlo je neko vrijeme prije nego što sam se suočio sa zakonom. Napravio sam grešku. S nekim prijateljima sam bio u šoping centru, nesvjestan da se pištolj nazire ispod jakne. Jasno je mogao da se vidi njegov oblik, a drška je čak i virila. Jedan od čuvara ga je vidio i uspaničio se: »Ne pucaj! Molim te, ne pucaj!«, preklinjao je, i svi se okrenuše da me vide. Nismo znali šta da radimo, pa potrčasmo da se sakrijemo u dvorište iza zgrade. Mislili smo da je ovo bilo zabavno, ali to se promijenilo kad sam se vratio kući i vidio policijski auto kako odlazi od naše kuće.

Izgubio sam se i vratio se kući tek kad je pao mrak. Otac me je dočekao na vratima i rekao mi da me je policija tražila u vezi sa oružanom pljačkom. Razgovarao sam sa svojim prijateljem Albertom, koji je bio s nama u šoping centru. Odlučili smo da odemo u Škotsku dok se stvari ne smire. Ukrali smo kola i odvezli se do luke da uhvatimo trajekt. Odjedanput smo čuli sirenu i ugledali policijska kola u retrovizoru. Stisnuo sam gas. Ostavili smo policajce za nama i umakli im.

Zaustavili smo se na nekom zaklonjenom, sporednom putu i smijevali se tome kako je lako bilo umaći policajcima. Poslije nekog vremena, pomislili smo da je bezbjedno da se odvezemo u luku, ali tada, poslije nekoliko kilometara, skrenuli smo iza ugla i naišli pravo na policijsku patrolu. Albert je naglo zakočio, okrenuo volan i punom brzinom krenuo preko travnatog nasipa. Izgubio je kontrolu nad kolima i udario u zid. Policija je bila samo nekoliko stotina metara za nama. Izvukli smo se iz olupine i potrčali kroz bašte obližnjih kuća. Mogao sam da čujem policajce koji su nam bili za petama. Uskočio sam u bazen da bih se sakrio i vidio sam kad je nekoliko njih prošlo pored mene. Par minuta sam sačekao, a onda sam izašao iz vode. Pozvao sam Alberta. Iskočio je iz kante za smeće. Rasterećeni, vratili smo se nazad na put. Odjednom, točkovi kola zaškripaše pored nas. »Da vas povezem, momci?«, pitao je policajac. Uхватili su nas.

U policijskoj stanici sam doznao da ovi policajci nisu imali pojma o pokušaju oružane

pljačke. Jurili su nas zbog ukradenih kola. Albert i ja smo se ubrzo opet našli na slobodi, i odmah smo, sljedećim trajektom, otišli u Škotsku. U Glazgovu smo ostali narednih šest mjeseci, dok mi majka nije pisala da moja starija sestra namjerava da se uda. Tada smo se Albert i ja vratili kući. Dok se porodica okupljala u crkvi radi vjenčanja, primjetio sam dva nepoznata čovjeka kako me posmatraju. Izvinio sam se, rekavši da idem da popušim cigaretu iza crkve. Ova dvojica me vidješe gdje odlazim i potrčaše preko puta, ali ja sam već bio preskočio ogradu i utekao im.

Sjutradan, zazvonio sam na Maksininim vratima. Dva policajca se pojaviše niotkuda, zgrabiše me i odvukoše prema neobilježenim kolima. Maksina me je gledala. Viknuo sam joj: »Ne brini, uskoro ću se vratiti!« Policajac se rugao: »Ne zadržavaj vazduh dok budeš čekao da se vratiš«.

*

Ovog puta me nisu odveli u policijsku stanicu nego pravo u zatvor – da čekam suđenje! Škripa teških gvozdениh vrata koja su se zatvorila za mnom odjeknula je u mojim ušima. Zvučalo je kao grmljavina. Prvi

zadatak je bio da se okupam. U odvratnom kupatilu se nalazila ogromna metalna kada, s koje je emajl već odavno bio skinut. Nekako sam savladao gađenje, popeo sam se u kadu i okupao se. Zidovi moje ćelije bili su okrečeni u blijedo crvenu boju, što je na mene ostavljalo utisak domaćinske atmosfere. Sama ćelija je bila vrlo visoka, s malim prozorom na visini od oko dva i po metra. Kad bih stao na krevet, mogao sam da se podignem držeći se za šipke i pogledam napolje – ali nije bilo ničeg za gledanje ...

Poslije nekog vremena, tamničar je prošao hodnikom i pogasio svjetla. Čuo sam kako zatvorenici u mom bloku pričaju i dovikuju se međusobno. Gledao sam pravougaonu senku koju je mjesečeva svjetlost, sijajući kroz rešetke na prozoru, napravila na podu, i kako se sjenka polako pomjerala. Najzad sam zaspao.

U zatvoru sam bio samo nekoliko dana kada je upravnik zatvora ukinuo posjete. Jednog od stražara je ubila IRA. Nekoliko zatvorenika protestanata iskoristilo je ovo kao priliku da se započne pobuna. Isplanirali smo da zauzmemo ovo krilo i zarobimo stražare. Kad je znak bio dat, napali smo nekoliko stražara koji su tu stajali i počeli da lomimo sve našta smo naišli. Nogari od polomljenih stolova postali su oružje. Ono što je ostalo od stolova, kreveta i ormana upotrijebili smo da napravimo barikade. Alarm je neprestano pištao. Zatvorenici su trčali na sve strane, naoružavajući se svim vrstama oružja.

Uspjeli smo da za neko vrijeme naš blok držimo pod kontrolom. Međutim, vojnici, koji su bili pozvani, na kraju su nas napali s krova. Ovo nisu bile policijske snage, već britanska armija. Došlo je do oštre borbe, ali oni su bili udvostručili broj ljudi i nije im trebalo mnogo vremena da nas savladaju. Koristili su gumene metke; nismo imali nikakve šanse. Skinuli su nas do gole kože i liscama vezali za vodovodne cevi. Ostali smo tamo dok vrata koja smo polomili nisu bila zamjenjena. Trebalo je nedjelje da prođu da bi se situacija smirila i vratila u kakvu-takvu normalu.

Konačno sam bio prebačen u drugi zatvor. Tamo je bilo bolje. Sve je bilo drugačije. Bio sam razvrstan kao politički zatvorenik. Bilo mi je čak dopušteno da nosim svoju terorističku uniformu. Naučio sam više o tome kako da rukujem oružjem, a pohađao sam i časove za pravljenje bombi. To mesto je ličilo više na kamp za obuku mladih terorista. Pretres moga slučaja bio je obavljen početkom 1974. Vrhovni sud Irske nalazi se odmah pored zatvora u kojem sam bio. Dvije zgrade su povezane jedna s drugom podzemnim tunelom. Bilo mi je neprijatno dok su me vodili kroz taj tunel. Suđenje nije išlo onako kako sam očekivao. Sudija mi je dao pet godina zatvora. Nisam mogao da vjerujem – sve zbog jednog pokušaja pljačke i nekoliko ukradenih kola! U zatvoru nisam mogao da spavam. Bio sam smrvljen. Sljedećeg jutra, čuvar me je probudio: »Hamilton, spremi si. Očekuju te u sudnici«. Bio sam potpuno zbunjen, pošto mi je presuda bila pročitana dan ranije.

U sudnici sam ugledao svog advokata i šapnuo mu: »Zašto sam ovdje danas?« Ali prije nego što je uspio išta da kaže, sud je bio pozvan da ustane: »Molim vas, svi ustanite!« Sudija je ušao u sudnicu, obučen

u staromodnu, dugačku odoru i s tradicionalnom bijelom perikom na glavi. Sumnjičavo sam ga odmjerio od glave do pete. Pognuo je glavu i dobronamerno me pogledao preko svojih zlatom oivičenih naočara. Objasnio mi je da moja presuda može da se suspenduje na uslovnu kaznu. Opet sam bio slobodan čovjek! Sudija me je pogledao strogim pogledom: »Hamilton, nikada više ne želim da te vidim ovde!« Bio sam presrećan i pristao sam na to što je rekao.

Međutim, čim sam bio pušten na slobodu, moje terorističke aktivnosti su se nastavile. Bio sam čak unaprijeđen u komandira i bio odgovoran za trinaest ljudi i njihovo naoružanje. Zadatak nam je bio da našu oblast očistimo od terorista IRA, patrolirajući naoružani do zuba i napadajući ih. Mislili smo da su susjedne irske oblasti počele da nas uvažavaju zbog toga što smo ih napadali. Nedugo posle toga oženio sam se Maksinom. Nije mi bilo dopušteno da joj bilo šta govorim o mom članstvu u UVF, ali čuvati tajnu bilo je izuzetno teško. Jedne večeri, trojica aktivista došli su u naš dom i zatražili da sakrijem oružje u kuću. Čekali su me dok se nisam vratio kući. Maksina me je pitala na pragu ko su ti ljudi. Rekao sam joj da se ne

brine i da ostane u spavaćoj sobi dok ne odu. Bilo je sasvim jasno da sam nešto morao da preduzmem po pitanju terorizma, ali o tome nikada nisam razgovarao s Maksinom.

Nekoliko dana pošto sam bio pušten iz zatvora, Maksina i ja smo izašli na ručak s još jednim bračnim parom, u restoran blizu katoličkog distrikta. Dok smo kasnije šetali kući naišli smo na dvojicu ljudi. Jedan od njih je bio savijen kao da mu je bilo muka, dok je onaj drugi držao ruku na njegovim leđima. Kad smo im se približili, čovjek koji je bio pognut iznenada se podigao i uperio pištolj u nas. Viknuo sam: »Bježi! Ima pištolj!« Iako je bio mrak, primjetio sam otvoreno polje ispred mene. Ali nisam potrčao tamo nego sam se okrenuo i potrčao nazad u restoran. Poobarao sam stolove i pobjegao u kuhinju. Napadač me je pratio. Vjerovatno je bio jedan od komandosa.

Izašao sam na stražnja vrata, skočio na kontejner, a odande na zid. Tada sam čuo dva

hica koji su me promašili. Skočio sam sa zida i nastavio da trčim. Šta sada? Gonioci su poznavali oblast isto tako dobro kao i ja. Uspio sam se na brežuljak i dotrčao do pruge. Stalno mi je dolazilo na um da ću poginuti. Bacio sam se na zemlju između šina. Čuo sam još nekoliko pucnja, ali ovi su bili pomješani sa zvukom policijskih sirena.

Ustao sam lagano i vidio policiju. IRA je nestala. Bio sam zabrinut za Maksinu i prijatelje, ali saznao sam da su ih teroristi oborili na zemlju prije nego što su me pojurili. Bili su u šoku, ali nisu imali nikakve druge povrede. Policajac mi je rekao da me je još jedan terorista čekao u polju. Da sam krenuo u tom pravcu bio bih laka meta. Ulična svjetlost bi jasno ocrtala moju siluetu. »Kako si znao da treba da trčiš natrag u restoran?«, pitao me je policajac. »Previše sam pametan za njih«, nasmijao sam se.

Kad je Maksina zatrudnila, molila me je da napustim UVF. Obećao sam joj da ću to učiniti samo da bih je smirio, ali lagao sam. Ubrzo zatim, rodio nam se sin. Prije nego što se rodio otišao sam u bolnicu da posjetim Maksinu. Međutim, bolnica se nalazila u oblasti koja je bila opasna za protestante. Najpre sam morao da prođem vojni punkt,

gdje su me pretresli. Odlučio sam da pištolj ostavim kod kuće, ali sam uzeo veliki nož. Takođe sam poneo buket cvijeća za Maksinu. Kad sam došao do punkta podigao sam ruke da bi vojnici mogli da me pretresu. Jedan od njih je vrlo brzo našao nož ispod kaputa. Rekao sam mu da se nisam osjećao bezbjednim na putu do bolnice i da sam ponio nož da bih se zaštitio. Netremice smo gledali jedan u drugoga nekoliko napetih sekundi. A onda se napetost stišala i on me je propustio. Odahnuo sam. Za momenat sam pomislio da će me poslati nazad u zatvor.

*

Otac je pokušavao da mi pomogne da se vratim normalnom načinu života. Odveo me je u fabriku gdje sam bio obučen za varioca i uspio da ubjedi poslovođu da me ponovo zaposli. Počeo sam da odlazim na posao svakoga dana, ali ovo se teško uklapalo u moje terorističke aktivnosti. Ako nisi pomagao protestante bio si niko i ništa, i nisi imao nikakvu zaštitu od irskih bandi koje su kontrolisale tu oblast. U stvari, smatrali smo za našu dužnost da učinimo da republikanski distrikti ne budu bezbjedna mjesta.

Savršen dan da se opljačka banka, razmišljao sam u sebi jednog dana.

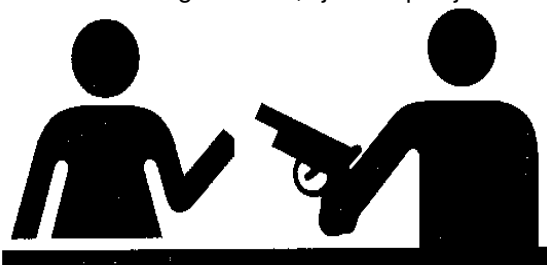
Posmatrao sam tu banku nedjeljama. Bankar otključava vrata u isto vrijeme svakoga jutra i isključuje alarm. Zatim se vraća do ulaza da uzme poštu. Ovo je bio trenutak koji je bio povoljan za napad. Čudno, ali zakasnio je baš tog jutra kada sam planirao da ga posjetim.

Dok sam stajao na uglu ulice, čekajući, neko me je pozvao: »Paki, zar ne dolaziš na posao danas?« Bio je to moj šef, koji se ponudio da me odveze na posao. Sagnuo sam se da ga pozdravim, a sve vrijeme sam se bojao da mi pištolj ne ispadne iz jakne. »Prvo moram da odem na jedno mesto, ali doći ću po podne«, odgovorio sam. Izgledalo je da je bio zadovoljan odgovorom: »U redu.

Vidimo se onda«. Otišao je. Odahnuo sam i bacio pogled na moje drugove koji su stajali s druge strane ulice. Bili su obučeni kao moleri, ali umjesto farbe, u kofama su se nalazili pištolji.

Dok sam pričao sa šefom, bankar je stigao. Vidio sam ga kako dolazi do ulaza da pokupi poštu. Potrčao sam uza stepenice i oborio ga na pod. Zatvorio sam vrata za sobom. »Ne miči se«, zaprijetio sam mu, držeći pištolj ispred njegovog lica. Pustio sam svoje drugove. Zajedno s bankarom otišli smo do sefa. Ispostavilo se da radnik kod koga je bio ključ još nije došao. Ništa drugo nam nije preostalo osim da čekamo.

Došli su i drugi radnici, jedan po jedan.

Pohvatali smo ih na ulazu i zaključali u Kancelariju, gdje ih je jedan iz bande držao na nišanu. Iznenada sam čuo buku na

prozoru. Neko je sa spoljne strane postavio merdevine uza zid. Čistač prozora! Rekao sam bankaru da ga pozove unutra. Plan je uspio, zatvorismo i njega u kancelariju zajedno sa ostalim taocima.

Bili smo u banci skoro jedan sat. Vozač koji je bio spreman za bijeg mora da je bio na ivici živaca. Napokon, došao je i radnik kod koga su bili ključevi. Otvorili smo sef i napunili tašne svežnjima novčanica. Poslao sam ljude ubučene kao molere da izađu kroz glavni izlaz. Ja sam otišao na stražnja vrata, s jednim od mojih drugova. Dok smo se približavali kolima, vojna patrola je prošla iza ugla. Mahnuo sam vozaču i poželio mu prijatan dan. Otpozdravio je. Ništa nije posumnjao.

Dva dana docnije, šef me je zamolio da mu se pridružim u kolima do posla. »Postavićemo sigurnosne rešetke u banci«, rekao je. »Pođi sa mnom, moramo da uzmemo mjere«. Osjetio sam se nelagodno. Pretpostavio sam kojim će putem šef krenuti i kad se zaustavimo ispred banke, reko mu: »Izvini, ali ne mogu da uđem tamo!

Nema šanse!« Izraz lica mu se promenio: »Nemoj reći da si ti opljačkao ovu banku«, tiho je izustio. Nisam odgovorio. Odvezli smo se natrag do fabrike, a šef je poveo nekog drugog sa sobom. Sada je znao da sam uključen u organizaciju, ali bojao se da to objelodani, jer je znao da bi ga tako nešto koštalo života.

Mjesec dana kasnije moja banda i ja opljačkali smo poštu. Ovog puta je sve išlo kao podmazano. Za dva minuta smo sve završili i pobjegli ukradenim kolima.

Vratio sam se na posao kao da se ništa nije desilo. Ali dogodilo se nešto slično poslije ove pljačke. Vidio sam da je šef primio nekog posetioca. Bio je to njegov prijatelj, jedan od radnika u pošti, koji mu je rekao za pljačku: »Ukočio sam se od straha. U trenutku kad pljačkaši uđoše, imao sam u ruci trista funti. Rekoše nam da legnemo na pod, tako da pravo legoh preko novca«, smijao se. »Volio bih da vidim lice tog pljačkaša kad bi saznao da je propustio ovaj novac«.

Stojeći tamo, pomislio sam: kad bi samo znao koga unajmljuješ za posao ne bi se tako smijao! Bio sam siguran u sebe. Nekada je policija dolazila usred noći da me pokupi,

ali nikada nisu imali nikakvog dokaza protiv mene. Napokon, policija je uspjela da ubijedi jednog od mojih ljudi da pređe na njihovu stranu. Primio je dvadeset pet hiljada funti i novi pasoš. Za uzvrat je propjevao. Nije im dugo trebalo da dođu i uhapse me. Čuo sam ih gdje dolaze i pobjegao na stražnja vrata, da bih se sakrio u žbunju. Jedan od policajaca me je spazio i oborio me na zemlju, stavljajući mi lisice. Dok su me vodili, obratio sam se svojoj ženi: »Ne brini! Uskoro ću se vratiti«. A onda sam se sjetio da sam to rekao i posljednji put kad sam bio uhapšen.

Nisam se brinuo što će me vratiti u zatvor. Uostalom, borio sam se za britansku kraljicu i otadžbinu. Ali u zatvoru, čovjek vrlo brzo klone duhom. Razmišljaš o tome šta bi mogao da radiš da si na slobodi. Poslije nekog vremena se navikneš na takav život i prestaneš da misliš o životu napolju. Ali teže je za oženjenog čovjeka. Stalno ti se vrzma po glavi da li će brak opstati. Nisam mogao da prestanem da mislim o tome šta Maksina radi i da li i dalje izlazi u kafiće. S kim? Ovakve misli su me izluđivale.

Nisam previše izvodio Maksinu. Obično sam govorio: »Da imam više para, više bih te i

izvodio«. Ali istina je bilo to da sam bio potreban UVF i radije sam odlazio da budem sa svojom bandom. Jednom prilikom, kad sam bio pušten na uslovno, rekao sam Maksini: »Barem imamo dobar odnos kad smo zajedno«. Njen odgovor me je prenerazio: »Dobar je za tebe, ali ne i za mene. Misliš li da je to što šalješ novac za izdržavanje dovoljno za dobar odnos? Mi nemamo odnos. Uvijek radiš ono što ti hoćeš«.

Nisam mogao otvoreno da pričam s njom u zatvoru. Tamo nema privatnosti. Posjete su se održavale u ogromnoj sali. Bilo je teško pričati o ozbiljnim temama, zato što je drugi zatvorenik, i njegov posjetilac, bio na metar od nas, i mogao je da čuje sve što smo govorili. Većinom su naši razgovori bili vrlo kratki. Ponekad me je ostavljala sva uplakana, zbog nedostatka privatnosti. Znao sam da su šanse za opstanak moga braka bile male. Nisam mogao da održim dobar odnos. Kako sam i mogao kad smo zajedno provodili pola sata nedjeljno?

Pri jednoj od prvih posjeta, majka je povela sa sobom devojkicu iz susedstva, Šeron. Primjetio sam je još kad smo se doselili u Belfast. Bila je prelijepa. Kad mi je bilo

petnaest godina ušila mi je simbol bande na moju jaknu, škotski tartan. Tokom narednih godina često je dolazila s majkom da me posjeti. Nisam na to obraćao previše pažnje.

Dok sam čekao na svoje suđenje, čuo sam da je upravnik zatvora ubijen. Pričao sam s njim na dan njegovog ubistva. Prošao je kroz zatvorsku vešernicu i zaustavio me zbog papira koji sam držao u ruci. Mislio je da želim da predam neku poruku drugom zatvoreniku i zatražio je da vidi o čemu je riječ. A to je ,u stvari, bio spisak moga veša na kojem je pisalo kome šta pripada. Teško mi je bilo da povjerujem da je ovaj jadni čovek bio ubijen samo nekoliko sati kasnije.

Upravnici zatvora su otkazali sve posjete za naredna tri meseca. Odlučili smo da protestujemo. Zahtjevali smo da govorimo sa upravnikom našeg krila. Došao je u trpezariju, ali je odbio da čuje šta smo imali da kažemo i naredio nam da se vratimo u svoje ćelije. Kad se okrenuo da pođe, dohvatio sam stolicu i pogodio ga njome u leđa. Bio je to znak ostalim zatvorenicima da počnu sa lomnjavom. U tom momentu nismo razmišljali o posljedicama, već smo samo dali oduške svom gnevu i frustraciji. Upravnik i njegovi čuvari su se povukli u zaklon.

Prepustio nam je krilo, i tako je započela nova pobuna.

Vojska je još jednom morala da dođe. Vojnici su uperili puške u nas kroz gvozdene rešetke. Jedan gumeni metak me je pogodio u rame i oborio me na pod. Svi smo potražili zaklon iza nagomilanih stolova i stolica. Iznenada me je udario mlaz hladne vode. Imao sam osjećaj da je cijela prostorija bila poplavljena. Dok sam se borio za vazduh, osjetio sam vojničku čizmu na vratu. Uperio je pušku u moju butinu. Preklinjao sam ga da ne puca, ali on je povuko obarač. Osjetio sam kao da mi noga gori. Vrištao sam od bola.

Čuli smo komandu da svi stanemo uza zid. Nekoliko prijatelja su mi pomogli da ustanem i držali me da ne padnem. Jednog po jednog su nas vodili zatvorskom lekaru. Bio je poznat po tome što je stajao pored zida s rukama na leđima. Ušao sam u njegovu kancelariju, skačući na jednoj nozi: »Da pogledamo tu nogu, skidaj pantalone«, nestrpljivo je naredio. Butina mi je bila duplo veća nego obično. Bila je sva modra, a tamo gdje je pogodio metak, ocrtavao se bijeli krug. »Kako si ovo izveo?«, pitao je. Rekao sam mu za vojnika, ali nije mi povjerovao.

Zaključio je da sam se sâm povrijedio. Ništa bolje nisam ni očekivao od njega, zato sam rekao: »Hvala doktore, lijepo je znati da neko brine!«

Kad sam izašao iz kancelarije, čekao me je sljedeći šok. Stražar je rekao: »Zabava tek počinje, Hamiltone. Potrči!« Pogledao sam niz hodnik i vidio stražare koji su bili poređani u dve vrste sve do kraja hodnika, držeći svoje pendreke. Nisam se bojao nasilja. To

je postalo nešto sasvim normalno za mene, bilo kad sam dobijao batine, ili kad sam druge tukao. Batine su obično stvarale u meni još veću mržnju prema vlastima. Jedva sam vukao povrijeđenu nogu. Stražari su vrištali od uzbuđenja dok su me tukli svojim pendrecima. Pokušao sam da zaštitim glavu što sam bolje mogao, ali tada sam osjetio krv

kako curi niz vrat od udarca u glavu. Kad sam došao do stepenica, prestali su da me udaraju. Dovukao sam se nekako do svoje ćelije.

Obrisao sam krv peškirom i presvukao se. Moj cimer je već ležao na svom krevetu s vlažnim peškirom preko lica. »Koliko udaraca si dobio?«, pitao je, smijući se. Prestao je da se smije kad mi je vidio nogu. Još uvek imam ožiljak na butini od gumenog metka kojim me je vojnik pogodio. Neki od zatvorenika su upamtili stražare koji su udarali najjače. Prosljedili su njihova imena teroristima napolju koji su im se onda svetili, i tako se lanac nasilja nastavljao.

Konačno je počelo moje suđenje. Kad je sudija ušao, primjetio sam da je isti onaj koji mi je sudio nekoliko godina ranije. Još uvijek sam pamtio da mi je rekao da me ne želi ponovo vidjeti.

Prvo se sudilo mom prijatelju. Dobio je dvanaest godina! Njegova uloga u pljačkama je bila mala. Ako je on dobio toliko, koliko li tek ja mogu da očekujem? Već sam bio proglašen krivim i zato nisam prisustvovao ostalim raspravama. Poslije duge pauze, sudija je prozvao moje ime. Čitao je listu svih

optužbi, a onda je počeo da objašnjava presudu za svaku tačku optužnice. Pet godina sam dobio za ovo, osam za ono, i tako dalje. Kao što sam i pretpostavljao, pozvao se i na to što sam još uvijek bio na uslovnom.

»Hamilton«, progovorio je sudija lagano, »očigledno je da ste se svi oslanjali na timski rad da biste ostvarili ove zločine. Zato mislim da bi bilo pogrešno kad bih te osudio na više nego ostale. Osuđujem te takođe na dvanaest godina!«

I to je bilo to. Trebalo je da provedem iza rešetaka mnoge godine. I dalje sam stiskao pesnicu i govorio: »Nema predaje!« Sudija i moja majka – koja je sjedela u publici – klimnuše glavama u nevjerici. Poslije suđenja, moj advokat mi je prišao i rekao da sudija ni prema kome nije bio blag, osim prema meni. Okrenuo se prema meni i rekao: »Izbjegao si najgore, treba da si srećan«. Odgovorio sam: »Pa ne vidiš me da se baš smijem«. Pogledao me je pravo u oči i rekao: »Trebalo bi, neko se vjerovatno molio za tebe«.

*

U to vrijeme nisam znao, ali Bog je zaista odgovorio na nečije molitve u moju korist, prije nego što su i bile izgovorene. Dok su me vodili natrag u zatvor, majka je još uvijek stajala u hodniku, razgovarajući s prijateljicom. Druga žena je bila gospođa Begs. Imala je osamdeset tri godine, bila je jedna od mojih tetki. Rekla je mojoj majci: »Zatvor ga neće promijeniti. Kad bude izašao, nastaviće tamo gdje je stao. On je beznadežan slučaj, ali Bog može da ga promijeni«. Majka ju je pogledala oštro i rekla: »Zaista? A papa je verovatno panker?« Gospođa Begs je objasnila: »Staviću ga na svoju molitvenu listu i moliću se za njega svaki dan«.

Prebačen sam u zatvor Mejs (*lavirint*), poznat u Severnoj Irskoj i šire kao H-blokovi. Krila zatvora su u obliku slova H. Ovdje mi nije bilo dozvoljeno da nosim svoju terorističku uniformu. Rečeno nam je da se prema nama neće više ophoditi kao prema političkim zatvorenicima. Posmatrali su nas kao prave kriminalce. Moj sin je tada imao tek nekoliko meseci. Sljedeći put kad sam imao prilike da ga zagrlim imao je osam godina. Stražari su nam ubrzo stavili do znanja ko je gazda tog mjesta. Blokovi su morali da budu besprekorno čisti; pod smo stalno prali i

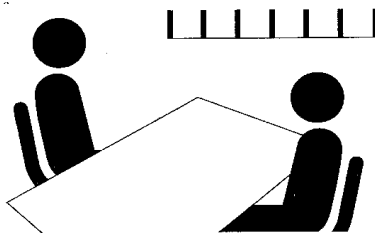
usijavali. Glačali smo čak i klozetske šolje. Svaki zatvorenik je imao crnu plastičnu kantu. Nije mogla da se iskoristi kao oružje, ali morala je da se blista. Dnevni život u zatvoru je bio striktno regulisan i monoton. Dvorište u kojem smo vježbali bilo je depresivno mjesto, i kada sam trčao u krug osjećao sam se kao da trčim u nekoj konzervi. Vrhunac je bio kad bismo kroz prozor ugledali neki avion koji bi tuda preletao.

Jednog dana trebalo je da očistim učionicu. Tabla, s drvenim okvirom, stajala je u uglu. Pomislio sam da bih mogao da napravim nešto od toga. Polomio sam drveni okvir i prokrijumčario ga u svoju ćeliju. Sljedećeg dana zatvorske vlasti su se uznemirile i započele pretragu. Ostali zatvorenici su znali da sam ja krivac. Morao sam da se pojavim pred zatvorskim sudom, pred kojim sam bio optužen za upropašćavanje zatvorske imovine. Za kaznu sam cijele nedjelje bio zaključan u svojoj ćeliji – bez rekreacije i šetnje po dvorištu. Zbog ovoga sam postao poznatiji među zatvorenicima, ali i dalje sam bio novi momak u bloku i nisam imao nikakav poseban status. Važno je bilo da se na neki način istaknem. Osjetio sam se bolje kad sam u kantini sreo čoveka s kojim sam već

bio u zatvoru. Takođe sam srio nekoliko članova bande iz moje oblasti.

U zatvoru se teško prihvata neko novi. Srećom, neki od zatvorenika su me potcijenili. Ogroman zatvorenik, koji je većinu svog slobodnog vremena provodio u teretani, hvalio se svojim drugovima da ne bi ni osjetio kad bih ga udario u lice. Vrlo često sam nokautirao takve tokom svog vremena u UVF, ali on to nije znao. Prišao sam mu i rekao: »Hajde! Krenimo iza ugla – samo ti i ja – pa da vidimo ko će prvi da se vrati«. Iza vrata sam već bio sakrio oklagiju da bih bio siguran da ću ga pobediti. Riješio sam da mu barem ruku polomim, ali kad sam počeo da ga psujem i izazivam on se iznenada predao i rekao da ne želi da se tuče. Tako sam izbjegao upadanje u nevolju zbog tuče.

Pošto sam razvio nekoliko dobrih veza, ponovo sam započeo posao u vešernici. Velike plave korpe u kojima se prevozio veš bile su idealne zakrijumčarenje hrane, cigareta i

pornografske literature.

Žena me je obično posjećivala redovno, svake druge nedjelje. I dalje sam se bojao da će me prije ili kasnije ostaviti. Priznala mi je da je neko vrijeme izlazila s nekim čovjekom, ali se zaklela da je raskinula s njim. Nedugo poslije ovog razgovora napisala mi je poduže pismo u kojem je predložila da pokušamo još jedanput. Toliko sam bio srećan da sam skoro zaplakao.

Jednoga dana su me prebacili u drugu ćeliju. Ovog puta sam mogao da vidim ulaznu kapiju na zatvoru iz ćelije i posmatram ljude koji su dolazili i odlazili. Maksinina prva posjeta posle mog premještaja protekla je izvanredno. Držali smo se za ruke, čak smo se i ljubili. Vraćajući se u svoju ćeliju, osjećao sam se euforično. Popeo sam se do prozora, pokušavajući da privučem Maksininu pažnju da bih joj mahnuo još jedanput.

Kao da su godine prošle prije nego što sam je ugledao kako dolazi do ulaznih vrata. Udahnuo sam duboko da bih je pozvao, ali tada je sam je vidio kako užurbano prilazi kolima u kojima je neko sedeo. Čovjek je ustao i zagrlio je. Osjetio sam bol u stomaku, a noge su počele da mi se tresu. Bio je to čovjek za koga mi je rekla da je odavno

raskinula s njim. Bila je to najgora stvar u kojoj sva moja snaga i boričko iskustvo nisu mogli da mi pomognu. Morao sam da se

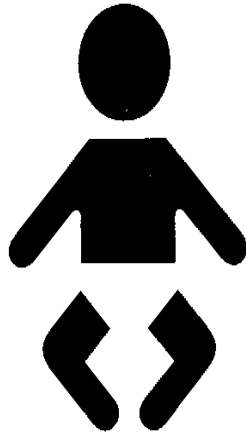

suočim s činjenicama.
Brak mi se rasturio.
Nisam više imao ženu koja me je čekala.

Nedjeljama nisam mogao da spavam, pa i kad bih uspio da zaspim, i u snu sam osjećao veliku samoću. Nikoga nije bilo da me zagrlji. Nije bilo ramena u zatvoru na koje bih mogao da se naslonim i isplačem se. Roditelji i sestra su me voljeli, posjećivali i pisali pisma. Čak je i Šeron – ljubav iz tinejdžerskih dana – dolazila da me vidi, ali nije bilo osobe koju sam mogao da volim i brinem se za nju. Nije prošlo mnogo vremena kad je Maksina zatražila razvod. Još teže mi je bilo zbog toga.

Nisam mogao da prestanem da je volim. Pokušao sam da saznam sve o njoj i o njenom momku. Nešto kasnije, sestra mi je rekla da su se ovaj čovjek i moja žena posvađali. Nije bilo vremena da likujem zbog ovih vijesti, jer mi je odmah zatim rekla da je

čovjek toliko bio razjaren da je udario nogom malog po nosu. Odveden je u bolnicu, ali doktori su morali da izvrše operaciju zato što je hrskavica bila potpuno smrvljena. Morali su da čekaju da se hrskavica obnovi prije nego što su mogli da je namjeste. Zbog toga je moj sin počeo da muca i budi se noću vrišteći.

Mržnja je počela da se gomila u meni preko svake mjere. Prije svega, bio sam ljut na sebe zato što sam bio u zatvoru, a trebalo je u stvari da štitim svog sina. Planirao sam da uradim tom čoveku ono što je on uradio mom sinu. UVF sam držao po strani. Ovo je bilo između mene i njega.

*

Četvrtkom su se održavale službe u zatvorskoj kapeli. Odlazili smo samo da bismo nešto imali da radimo. U zatvoru sam već bio proveo pet godina. »Ima li dobrovoljca da pročita molitvu?«, pitao je

zatvorski sveštenik. »Kako bi bilo da pročitaš ti, Paki?« Borio sam se kao protestant, ali nisam mario za Boga. Kao dječak, pohađao sam nedjeljnu školu i učio nešto o hrišćanskoj vjeri. Vjerovao sam da ima Boga. Jedanput, kada sam se osjetio veoma usamljenim, molio sam se: »Bože, obećavam da ću ići u crkvu ako me izbaviš odavde«. Mislio sam da je to fer ponuda. Pristao sam na sveštenikov prijedlog. Kad sam završio s čitanjem, imao sam dobar osjećaj. Nisam to mogao da objasnim.

Čuo sam da je moj prijatelj Bili (Šeronin brat) postao hrišćanin. Uvijek je bio otkačen, ali sada je totalno skrenuo. Sjećam se, bila je novogodišnja noć, 1979. To je poseban dan, čak i u zatvoru. Kad bi vozači stisli svoje sirene i brodovi u obližnjoj luci se oglasili u ponoć, zatvorenici su pravili što su veću buku mogli. U ponoć sam stajao pred vratima i drmusao ih iz sve snage. U trenutku sam se osvrnuo natrag na godine u zatvoru – izgubljene godine, izgubljeno vrijeme. Godina 1980. će vjerovatno biti dosadna kao i sve godine do sada. Ništa se ne mijenja, ni uobičajene dužnosti u zatvoru, ni jela, ni zatvorska straža.

A onda je došao 28. juni 1980. Našao sam neko parče papira na krevetu. Na prvoj stranici je pisalo: »Isus Hristos dolazi uskoro«. Okrenuo sam se svom cimeru i rekao: »U obližnji bioskop!« Obojica smo se smijali. Zgužvao sam traktat i bacio ga kroz prozor. Dok sam sjedeo, nešto čudno se desilo. Došla mi je sljedeća misao: vrijeme je da postaneš hrišćanin. Ovo me je zaprepastilo. Nikada nisam razmišljao da treba da postanem hrišćanin. Opekoh čak i usne čajem koji sam skuvao. »Šta je bilo?«, pitao je cimer. »Ništa, ništa«, odgovorio sam. Nisam mogao da mu kažem nešto tako uvrnuto.

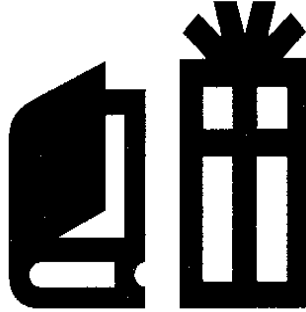
Ništa više nisam govorio, ali misli su i dalje bile tu. Čak i kad bih želio da budem pravi hrišćanin bio sam siguran da Bog ne bi bio zainteresovan za nekoga poput mene. Bio sam terorista, uključen u mnoge zle stvari, a UVF je ubila mnoge ljude. Možda nisam ubio nikoga do tada, ali to je bilo zbog toga što nisam imao pravu priliku. Bog sigurno nije imao vremena za ljude kao što sam ja!

Podigao sam pogled i ugledao Bibliju na polici iznad mog kreveta. Svaka ćelija je imala po Bibliju, zahvaljujući hrišćanskoj »organizaciji«, Gideonitima. Poznati su po

tome što dijele Biblije školama, hotelima i zatvorima u većini zemalja u svijetu. I ranije sam im bio zahvalan na tome. Papira za cigarete nije bilo u zatvoru. Svaki put kad mi se pripušilo, pocijepao bih stranicu.

Uzeo sam je i počeo da je prelistavam, čitajući ovdje-onde nekoliko redaka. Nije imalo nikakvog smisla, zato sam je vratio nazad na policu.

Nekoliko minuta kasnije uzeo sam je ponovo, otvorio je i pokušao da čitam po drugi put, ali i dalje ništa nisam

mogao da razumijem, pa je opet vratio nazad. Osjećao sam se neprijatno, kao da me nešto muči. Bez razloga sam se iznervirao.

Najedanput se sjetih da je propovjednik rekao da uvijek moramo da se pomolimo prije nego što uzmemo Bibliju da je čitamo. Tako uzeh Bibliju po treći put i pomolih se kratkom molitvom, u kojoj sam zatražio od

Boga da mi pomogne pri čitanju Biblije. Ali i dalje nije išlo. Cimer me je gledao podozrivo. »Šta radiš s tom Biblijom?«, pitao je. Nisam mogao da smislim ništa bolje, zato rekoh:

»Razmišljam o tome da postanem hrišćanin«. Naravno, počeo je da se smije: »Ti, hrišćanin!? Dobro se ti naspavaj brajko i sutra ćeš ponovo biti onaj stari«.

Ležeći na krevetu, počeo sam da razmišljam o svom životu. Sjetio sam se kako me je terorista čekao ispred restorana, kako sam spontano potrčao u kuću i tako se spasao. Sjetio sam se kad je bomba eksplodirala prije vremena bacivši me na pod, ali da nisam zadobio nijednu ogrebotinu na telu. Gledajući u prošlost, sve je bilo besmisleno. Bilo je neobično – nisam mogao da shvatim. Ali nisam mogao da zamislim neki drugačiji

način života. Mržnja i nasilje – to je bio moj život. Hrišćanski život mi nije izgledao zanimljiv. Razmišljao sam da je vjerovatno užasno dosadno biti hrišćanin; nema više pušenja, opijanja, švrljanja i druge zabave.

Ali da li je moguće da je bilo slučajno to što sam se uvijek izvukao za dlaku? Sjetio sam se čoveka koji me je tri puta ustrijelio u nogu, umjesto u glavu. Nema mnogo preživjelih koji mogu da pričaju takve priče. U našem distriktu život ne vrijedi puno. Konačno mi je svanulo: Isus Hristos mi je pomogao u svim tim situacijama. Ali zašto? Misli su se rojile u glavi. Sav iscrpljen, konačno sam zaspao, ali sljedećeg dana misli su bile iste: »Moraš da postaneš hrišćanin!« Nisam mogao da se otarasim ove neobične ideje.

U vešernici je radio jedan zatvorenik koga su zvali Maleni. Bio je poznat po tome što je evanđeoske traktate ostavljao u pantalonama i košuljama u vešernici. Često su mu pretili batinama, ali on nije odustajao. Otišao sam da porazgovaram s njim. »Maleni, razmišljam o tome da postanem hrišćanin, ali ne znam šta treba da radim«. Mislio sam da će mi se smijati, zato što sam se ja njemu rugao toliko puta zbog toga što je bio hrišćanin. Prišao mi je i zagrlio me. Bilo

me je sramota i u isto vrijeme drago što nikoga od zatvorenika nije bilo unaokolo. Tako nešto se vrlo brzo pogrešno protumači u zatvoru. Maleni mi je dao nekoliko traktata u kojima je trebalo da nađem odgovore na svoja pitanja.

Tokom pauze, pričao sam s njim o tome šta znači biti hrišćanin. Neko je povikao: »Vidi Pakija, priča s nebeskim pilotom (nadimak za hrišćane). Nastavili smo naše razgovore u kupatilu. Kad bih se vratio u ćeliju, čitao bih traktate koje mi je dao mnogo pažljivije. Pročitao sam u jednom od njih jednostavnu molitvu: »Gospode Isuse Hriste, svojim ustima ispovjedam svoje grijeh; živio sam po svojoj volji, ne po tvojoj. Molim te, oprosti mi; očisti me i podari mi novi život. Odričem se đavola i svih njegovih puteva, i sada, na ovom mjestu, prihvatam Hrista kao Gospoda moga života«. To je bilo ono što sam želio da kažem Isusu. Izgovorio sam molitvu naglas. Šest puta sam se pomolio istim riječima da bih bio siguran da me je Bog stvarno čuo. »To je to«, mislio sam. »Sada sam hrišćanin«.

Cimer me je pitao zašto se smješkam. Rekoh mu: »Upravo sam postao hrišćanin«. Progundao je nešto i opsovao da bi mi stavio do znanja šta misli o mojoj odluci. A onda se

razdrao: »Paki je postao hrišćanin!«
Zatvorenici u susjednim ćelijama su se smijali zajedno s njim. Neko je viknuo: »Haleluja!« Neko drugi za njim je dodao: »Večeras će Paki učiniti prvo čudo, hodaće po vodi u kadi!«

Za vrijeme rekreacije, srio sam jednog zatvorenika s kojim je trebalo da igram neku igru. Kao i obično, igralo se u cigare. Osjećao sam da tako nešto ne priliči hrišćaninu. Rekao sam mu: »Ne mogu večeras da igram. Sada sam hrišćanin«. Samo me je pogledao, ne rekavši ništa. Otišao sam zatvorskom svešteniku i rekao mu šta se desilo. Dao mi je moju prvu Bibliju, mali crveni Novi zavjet i pomolio se sa mnom. Postao sam glavna tema razgovora u mom zatvorskom krilu. Odlazeći na večeru, znao sam da je svako već čuo šta se desilo sa mnom. Tek što sam ušao u trpezariju i uzeo poslužavnik s povrćem i dvije kobasice, kad je jedan od zatvorenika stao na svoju stolicu i povikao: »Pošto je Paki sada hrišćanin, bilo bi dobro da se zahvali za hranu!« Pocrvenio sam. »Svi pognite glave i zatvorite oči. Paki će se pomoliti!« Osjetio sam da treba da zahvalim Isusu Hristu, zato sam zatvorio oči i kratko se pomolio. Kad sam otvorio oči, kobasica nije bilo u tanjiru.

Nastavio sam da zahvaljujem za sve obroke poslije toga, ali uvijek s jednim otvorenim okom.

Pisao sam svojim roditeljima o svom obraćenju. Otac je bio sumnjičav: »Jadni sin, poludio je u zatvoru«. Ali majka je bila toliko ganuta da je odlučila da prihvati Hrista nedugo posle toga. Ispričala je gospođi Begs o tome. Uopšte nije bila iznenađena, iako sam bio na njenoj molitvenoj listi više od pet godina. Rekla je mojoj majci da je Bog skinuo teret s njenog srca iste noći kada sam se obratio i da se sada moli za moju buduću službu.

*

Odlučio sam da promijenim svoj život. Prije svega, nisam više želio da budem član UVF. Znao sam da se ova organizacija nije uklapala u moju hrišćansku vjeru. Prestao sam da uplaćujem novac za ogranizaciju, što sam radio i dok sam bio u zatvoru. Prestao sam da primam posjete od bilo koga ko je bio uključen u organizaciju.

Nekoliko dana pošto sam se obratio, otišao sam na svoj prvi molitveni sastanak. Sveštenik je samo rekao: »Drago mi je što te

vidim, Davide. Izvoli, sjedi. Čitamo iz poslanice Galatima«. Sjedio sam u uglu i pratio proučavanje. Nešto kasnije, izvadio sam duvan i počeo da zavijam cigaru. Svi su uprli pogled u mene. Pomislio sam: »Ovo sigurno nije u redu. Hrišćani dijele stvari s drugima, a ja nikome nisam ni ponudio cigaru«.

Ustao sam i pružio limenu kutiju unaokolo, ali svi su odbili. »Davide, ovdje ne možeš da pušiš. Ovo je biblijsko proučavanje«, sveštenik je ljubazno rekao. Slegnuo sam ramenima i stavio cigaru iza uva za kasnije. Čuo sam jednog kad je rekao: »Rekoh ti da nije spasen«. Jedan od hrišćana u zatvoru pozvao me je da prekinem s pušenjem. Rekao je da bi to drugima dokazalo da sam ozbiljan u namjeri da služim Bogu. Nisam bio siguran da to mogu. Često sam pokušavao da ostavim pušenje – bezuspješno. Sada sam mogao da prestanem očas posla. Bilo je to čudo.

Saznao sam da se nekoliko zatvorenika kladilo u to koliko dugo ću biti hrišćanin.

Ponekad sam vjerovao da su u pravu i da neću izdržati. Pričao sam s Malenim o tome. Dao mi je neočekivan odgovor: »U pravu si. Ti nemaš snage da uspiješ, ali Bog ima«. Pročitao mi je biblijski stih: »A onima koji su ga primili, dao je moć da postanu Božija djeca – onima koji vjeruju u njegovo ime« (Jovan 1:12).

Nešto kasnije, jedan od stražara je došao u moju ćeliju i pitao me da li sam još uvijek hrišćanin. Nasmijao sam se i klimnuo glavom. Udario me je u lice. »Jesi li i dalje hrišćanin?«, pitao je i ponovo me udario. Jedan drugi stražar me je pozvao kad sam se vraćao s posla. Rekao mi je da se skinem jer hoće da me pretrese da vidi krijem li oružje ili drogu. Držao me je tako petnaest minuta, dok su drugi mirno išli u svoje ćelije. Htio sam da ga udarim, ali sam pomislio da bi svi rekli, ako bih to uradio, da više nisam hrišćanin. Zatražio sam pomoć od Isusa. Neki od zatvorenika su me pitali zašto jednostavno ne predam njegovo ime UVF i pustim ih da se obračunaju s njim. Nisam pristao na to. Cijele nedjelje stražar je igrao istu igru sa mnom svakoga dana. Stisnuo sam zube i molio se. U ponedjeljak je neočekivano postao izuzetno ljubazan i nije više tražio da me pretresa. Bog je odgovorio

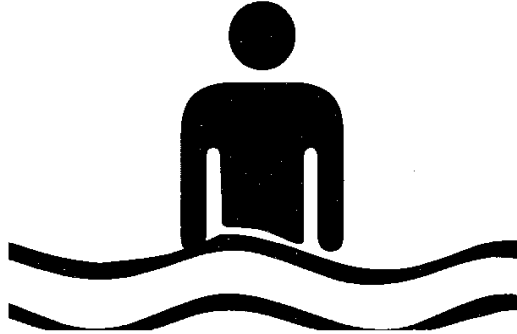
na moje molitve. Tada nisam znao da je jedan od mojih UVF »prijatelja« proslijedio njegovo ime UVF organizaciji bez moga znanja. Tog vikenda, dvojica UVF članova su ga pratili do kafića, a onda do toaleta. Priljubili su mu pištolj uz lice i pitali ga da li poznaje njihovog prijatelja zvanog Paki Hamilton. Poricao je, ali oni su mu svejedno zaprijetili da prestane s maltretiranjem. U suprotnom, rekli su mu da će ga ubiti, pošto su znali gdje živi i mogli su da ga srede kad god su htjeli.

*

Nešto kasnije, čitao sam u Bibliji o krštenju etiopskog rizničara. Shvatio sam da treba da se krstim. Nedjeljama sam razmišljao o tome. Bio je maj 1981. Jednoga dana, dok sam radio u kuhinji, navratio je upravnik zatvora. Dok je prolazio kraj mene, obratio sam mu se: »Gospodine, mogu li začas da porazgovaram s vama?« Uraditi ovako nešto bilo je protiv zatvorskih propisa. Zatvorenik, koji je želio da razgovara sa upravnikom, trebalo je da napiše zahtjev. Ali upravnik je rekao: »Šta želiš?« Rekao sam mu da sam hrišćanin i da osjećam da je za mene važno da budem poslušan Hristovoj zapovjesti da se krstim. Pitao je: »Ne nadaš se valjda ćeš

biti pušten zbog toga, Hamiltone?« Kasnije sam saznao da je bio baptistički propovjednik. »Zar ne možemo da obavimo krštenje u kupatilu, gospodine?«, predložio

sam. Pogledao me je za momenat, rekao da će razmisliti o tome i otišao.

Bilo je još pet zatvorenika koji su postali hrišćani i koji su željeli da se krste. Dao sam njihova imena upravniku. Nedjelju dana kasnije, dok smo bili u svojim ćelijama, naša vrata se otključaše. Stražar nam je pružio po peškir i rekao nam da siđemo dole do kupatila. Svi oficiri koji su u to vrijeme bili dužnosti bili su hrišćani! Potrudili smo se da ovo držimo u tajnosti, ali svako je znao. Pokušali smo da se iskrademo hodajući na prstima, ali zatvorenici zalupaše vratima i

povikaše. Jedan je vikao: »Paki hoda po vodi!«

Ispunili smo kadu mlakom vodom. Ušao sam i kleknuo. Pošto sam ispovjedio svoju veru propovjedniku, potopio me je unatraske u vodu, a zatim podigao. Sljedeća petorica su me sljedili. Posljednji je bio grmalj. Kad se popeo i kleknuo u kadu, voda je pokuljala iz kade i natopila sve koji su stajali unaokolo, uključujući i upravnika. Pogledao je na svoje mokro odjelo i nasmijao se. I drugi su se opušteno smijali.

Jedoga dana, dok sam stajao u hodniku i sipao sebi toplu vodu za čaj, ugledao sam Maksininog novog prijatelja. Srce je počelo da mi udara brže. Doveden je u zatvor! Prišao sam mu, ali prije nego što sam ga dohvatio zatvorio je vrata na ćeliji, koja se automatski zaključavaju. »Jesi li pretukao skoro neku bebu?«, pitao sam ga kroz rešetke. Stajao je u uglu ćelije okrenut leđima. »Desilo se slučajno«, rekao je. »Ubiću te«, zasiktao sam na njega.

Otada je gledao da bude u ćeliji kad sam ja bio napolju. Čekao sam svoju priliku. Trudio sam se da blokiram sva svoja osjećanja, osim želje da ga ubijem. Razrađivao sam

svoj plan. Ako bi išlo kako sam zamislio, sve bi bilo gotovo za par minuta; telo bi ležalo u dvorištu i sirene bi zapištale. Malo je izgleda bilo da budem uhvaćen.

Dozvolio sam da želja za ubistvom gori u meni. Tada mi je Bog progovorio kroz um: »Davide, oprosti mu«. Kada Bog govori on obično ne koristi mnogo riječi, ali govori jasno. Rekao sam da ću mu oprostiti kad ga budem ubio. Ali Bog je rekao: »Oprosti mu«. Pokušao sam da se nagodim s Bogom: »Mogu li barem da mu polomim ruke i noge?« Bog ništa nije odgovorio. Razmišljajući o nagodbi koju bih mogao da ponudim Bogu, opet mi je došla ista misao: »Davide, oprosti mu«. Zato sam se razgnjevio na Boga i rekao: »Pogledaj šta je uradio mom sinu!« Tada mi je Bog progovorio ponovo i rekao: »Pogledaj šta su uradili mom Sinu!« Zaplakao sam i zamolio Boga da mi pomogne da mu oprostim. Otišao sam u dvorište i prišao Maksininom prijatelju, kad sam vidio da je ostao sam. Dok sam mu se približavao, primjetio sam da se ukočio od straha. Bila je to prilika koju sam čekao. Lako sam mogao da mu oduzmem život u tom trenutku. Umjesto toga, rekao sam: »Ja sam hrišćanin sada; Bog je oprostio meni i zato ja praštam tebi zbog

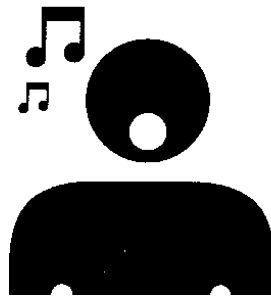
onoga što si učinio mom sinu«. Vratio sam se u svoju ćeliju. Sada sam znao da sam postao drugi čovjek.

Nekoliko dana docnije, majka je došla da me vidi. Tada je i Maksinin prijatelj krenuo u sobu za posjete. Desilo se da smo se obojica našli u »mrtvoj zoni« (kada su vrata zaključana i spreda i pozadi). Vrata za nama su bila zaključana. Ona ispred nas još se nisu otvorila. Za trenutak smo bili sami. Bacio se na pod i prekrio lice rukama. Rekao sam mu da ustane: »Rekoh ti da ti praštam. Neću ti ništa«.

Dok sam sjedeo i razgovarao s majkom, njegova majka mi je prišla i zahvalila mi što ne diram njenog sina. Nisam znao šta da kažem pa sam samo promrmljao: »Ja sam sada hrišćanin«. Imao sam običaj da za sitnicu pretim ljudima pištoljem. Neke sam povrijedio nožem ili čekićem. Jednom sam čak polio nekog katolika benzinom i zapalio ga. Ali sada sam bio siguran da tako nešto nikada više ne bih mogao da uradim.

*

Nedugo poslije toga, stavili su me u ćeliju s drugim hrišćaninom. Mnoge noći smo proveli

pjevajući pjesme koje smo naučili na biblijskom proučavanju. Nekada nismo mogli da se sjetimo riječi, ali to nas nikada nije zbunjivalo. Na žalost, nije nam

bilo dozvoljeno da unesemo pjesmarice u ćeliju. Mogli smo da pjevamo samo one pjesme koje smo upamtili. Nekoliko dana docnije, rekli su mi da odem i isipam kolica puna trulog kupusa dolje na đubrište. Dok sam bio dolje, pogledao sam na brdo otpada i primjetio hrpu crvenih knjiga razbacanih na podu. Bile su to zatvorske pjesmarice.

Htio sam odmah da ih uzmem, ali znao sam da bih izgledao sumnjivo ako bih bilo šta uzeo sa đubrišta. Zato sam skovao plan. Sljedećeg dana, počeo sam da skupljam sve otpatke koje sam mogao da nađem po krugu samo da bih ponovo mogao da odem do đubrišta. Primakao sam kolica crvenim knjigama. Dok je stražar gledao na drugu stranu, sagnuo sam se, zgrabio dvije pjesmarice i stavio ih u kaput. Sve je išlo po planu.

Kad sam krenuo ka svom krilu, čuo sam nekoga gdje trči za mnom: »Zaustavi tog zatvorenika!« Stražar sa psom je dotrčao i rekao mom pratiocu: »Sigurnosne kamere gore na zidu snimile su ga kako uzima nešto sa đubrišta i stavlja u kaput. Trebalo je da ga pazite mnogo bolje!« Oficir se uozbiljio. Raširili su mi noge dok su me pretresali. Pas je režao. Stražar je preko radija razgovarao s kontrolnom sobom: »Zatvorenik je uhvaćen, počinjemo s pretresom, prijem«.

Počeli su da me opipavaju. Nije im dugo trebalo da nađu ono što su tražili. »Našli smo nešto«, progovorio je jedan u radio, sav uzbuđen. »Šta je?«, pitao je oficir koji je bio sa mnom. Volio bih da sam mogao da mu vidim lice, ali nisam se usudio da se okrenem. »To su, uh, dvije pjesmarice, prijem«. »Molim vas, ponovite, prijem«, odgovorili su iz kontrolne sobe. Oficir je ponovio: »Dve drečave pjesmarice!«

Odveli su me oficiru zaduženom za čišćenje kruga, kome sam se javio kao dobrovoljac za posao. Stražar mu je kazao šta se desilo i bacio dvije pesmarice na sto. Počeo je da viče na mene. Pošto je stražar otišao, oficir se stišao i rekao: »To više da nisi radio, je li

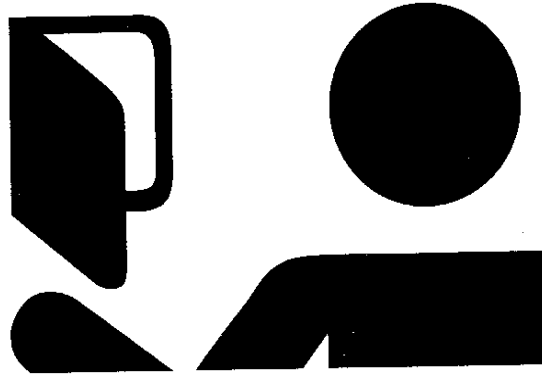
jasno, Hamilton?« »Razumijem, gospodine. Žao mi je zbog ovoga«. Okrenuo se i izašao iz prostorije. Dvije knjige su i dalje ležale na stolu. Pošto ih niko nije htio, stavio sam ih opet u kaput i vratio se u ćeliju.

Te noći, moj cimer i ja pjevali smo sve do zore. Pjevali smo svaku pesmu koju smo znali, a onda smo počinjali ispočetka. Međutim, bili smo jedini u našem krilu koji smo mislili da je to super. Drugi su dovikivali da prestanemo. A mi smo im odgovarali: »Recite neki predlog! Samo naprijed!« Uspjeli smo čak da zadržimo pjesmarice i poslije pretraživanja ćelija.

Jedno od nepisanih pravila u zatvoru bilo je da katolici i protestanti ne staju jedni drugima na put i ne zvižde jedni drugima. Stražari su bili naši zajednički neprijatelji. Nismo ni razgovarali s njima. Poslije mog obraćenja, počeo sam da pričam sa svima, bez obzira da li se radilo o lojalistima, republikancima, lopovima ili seksualnim prestupnicima. Sjećam se dvojice IRA članova kojima sam se obraćao kad kod sam ih sretao, iako nikada ni riječi nisu progovorili sa mnom, i uvijek su s gađenjem skretali pogled u stranu. To mi nije smetalo – znao sam da će morati da prođe neko vrijeme dok me većina

ne prihvati kao pravog hrišćanina, naročito katolici. A ja sam bio uporan; pozdravljao sam ih i pokušavao da stupim u razgovor.

Jednog dana, dok sam sjedeo napolju u dvorištu gdje smo trenirali, čitajući Bibliju,

vidio sam ovu dvojicu gdje šetaju dvorištem. Bilo je pravo iznenađenje za mene kada je jedan od njih stavio slatkiš na moju Bibliju dok je prolazio. Pogledao sam za njima, i kad su se vratili, obratio sam im se: »Hvala, nadam se da nije otrovno«. Nasmijali su se i stali su pored mene. Jedan od njih je rekao: »Posmatrao sam te da vidim da li si stvarno jedan od onih nanovo rođenih hrišćana«. »I kakav je zaključak?«, pitao sam. »Mislimo da si pravi hrišćanin; svaki put kad te vidimo ti

čitaš Bibliju, zaista vjeruješ sve te stvari«. »I stalno se smiješ. Je li to zato što si hrišćanin ili šta?«, drugi je pitao. »Htio bih da upoznam Boga kao ti«. Otada smo često razgovarali zajedno.

Prvi put kad mi je bilo dopušteno da izađem na uslovno ispunio sam obećanje ovoj dvojici da ću im donijeti po Bibliju u H-blokove. Da mi je neko rekao da ću ovo raditi prvoga dana kad budem izašao iz zatvora, poludoo bih. Ja da kupim Bibliju za IRA teroriste! Bilo je to toliko daleko od stvarnosti da nikada ne bih mogao ni da pomislim tako nešto. Pa ipak sam to uradio!

*

Poslije ovoga, izbila je pobuna u drugom krilu. Svi irski zatvorenici su štrajkovali glađu 1981. Zatvorska uprava nije imala nikakvu

namjeru da ispuni njihove zahtjeve. Štrajk je trajao nekoliko nedjelja. Pala je prva žrtva kao posljedica

štrajka glađu. Upravnik i dalje nije pristajao da napravi bilo kakav ustupak. Odmah zatim, još jedan zatvorenik je umro. Bio sam šokiran onim što se dešavalo i molio sam se Bogu da se ovaj protest prekine. U početku se ništa nije dešavalo. Još nekoliko zatvorenika su postali žrtve štrajka. Ali onda sam čuo da je jedan zatvorenik zatražio hranu. Njegova odluka je pomogla da se prekine pobuna. Bio je hrišćanin i to mu je dalo hrabrosti da prekine štrajk glađu.

Atmosfera u zatvoru je i dalje bila napeta. Nešto kasnije, sjedeo sam za stolom i ručao u trpezariji, kada je čovjek s moje leve strane rekao: »Ne ustaj sa stolice, planiramo protest. Svi sjedimo, niko ne ustaje«. Svako je znao da će prvoga koji ustane zasuti metalnim poslužavnicima; biti pogođen sa stotinu ovakvih poslužavnika nije prijatno. Tek tada se drugima dopuštalo da odu. Prvi je žrtva, a niko nije želio da bude prvi.

Napetost je bila neizdrživa. Sjedeo sam tamo i razmišljao o svemu ovome: kao hrišćanin ne mogu da učestvujem u protestima. Značilo bi da sam još uvijek kriminalac ako bih i dalje slušao takva naređenja. Počeo sam da se molim: »Gospode, pokaži mi šta želiš da uradim«. Tek što sam završio

molitvu, osjetio sam kao da me je nevidljiva ruka uhvatila za okovratnik i podigla sa stolice! Polako sam krenuo između stolova prema vratima. Čekao sam da poslužavnici polete, ali ništa se nije desilo. Pita sam se šta ih je zadržavalo. Sekunde su prolazile kao sati u trpezariji, ali do sada bi već trebalo da počnu.

Neko od njih je glasno progovorio: »Ne odlazi Paki zato što se boji već zato što je hrišćanin«. Niko nije ni mrdnuo. Nastavio sam da hodam prema vratima. Istog časa, oni koji su čekali svoju šansu da pobjegnu, skočili su. Sve više njih je počelo da napušta prostoriju. Za nekoliko minuta protest je bio okončan i svi su napustili trpezariju. U ćeliji sam se ponovo molio: »Bože, ne čini ovo ponovo, nije dobro za moje zdravlje!«

Međutim, nisam uvek bio uzoran hrišćanin. Jednog petka, radio sam u krugu; stražar me je nadgledao. Sadio sam ruže. Odjednom je počela da pljušti kiša. Stražar je otišao da se skloni i ja pođoh za njim. Lilo je kao iz kabla. Stražar mi je rekao: »Zašto si prekinuo s radom? Vрати se svojim ružama«. Dobro sam ga pogledao da vidim da li se šali – nije se šalio. Prigovorio sam: »Gospodine, dobiću upalu pluća ako izađem da radim po kiši«.

Samo je odvratio: »Ti ćeš pokisnuti, ne ja. A sad nazad na posao«. Rasrdio sam se i sav se zajapurio: »Neću pokisnuti zato što odbijam da radim«. Nadao sam se da će mi dobra reputacija koju sam sada uživao u zatvoru pomoći, ali oficir me je otjerao u kazneni blok. Razmišljao sam: je li moguće da se ovo dešava meni! Neko će se vjerovatno vratiti za par minuta i pustiti me odavde. Ali nisam bio takve sreće. Ostao sam tamo cijelog vikenda.

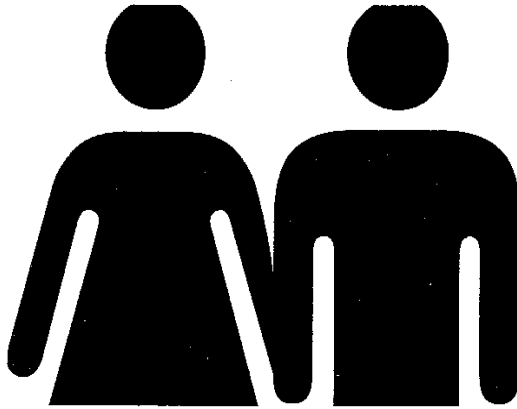
Čak su i oficiri došli da me vide. Rekli su mi da je oficir koji me je kaznio bio novi tip koji je bio na poslu tek nedjelju dana. Nije bilo u njihovoj moći da mi pomognu bez upravnikove naredbe, a on je već bio otišao za vikend. Upravnik je došao da me vidi tek u ponedjeljak. Bio je to onaj koji mi je dozvolio da se krstim. Čitao sam Bibliju koju sam nabavio. »Šta ja to čujem, Hamiltone, da odbijaš da radiš?« Stavio sam prst na stranicu koju sam čitao i zatvorio knjigu. Ispričao sam mu šta se dogodilo. Ispostavilo se da je oficir ispričao istu priču, ali je izostavio da kaže da je u to vrijeme pljuštala kiša. Upravnik se nimalo nije uzrujao. »Rekao bih da te je đavo naveo da tako nešto uradiš, Hamiltone«. »Ne, đavo nema nikakve veze s tim. Jednostavno mi se nije

svidio stav vašeg oficira«. Pogledao me je, blago se osmjehnuvši: »A meni se ne sviđa tvoje ponašanje; uslovno ti je ukinuto«. Bio sam zapanjen. Očekivao sam da ću poslije sve nepravde koju sam doživio biti rehabilitovan, ali upravnik mi ovog puta nije bio naklonjen. Kad je otišao, počeo sam da se molim Isusu: »Gospode, tvoja riječ je posljednja i ti možeš da učiniš da mi ovaj čovjek vrati uslovno do ponedjeljka«. A onda sam otvorio Bibliju tamo gdje sam bio stao. Rečenica, na koju je prst bio zaustavljen, glasila je: »NE, NEĆU«. Nisam mogao da verujem! S Bogom ne možeš da se prepireš. U stvari, možeš, ali nikakve koristi od toga nemaš: Bog i ja se prepiremo stalno, i on uvijek pobjedi na kraju!

*

Uživao sam kad mi je Šeron dolazila u posetu. Odlučio sam da bi, ako bih se ponovo ženio, to morala da bude žena s vrlinama koje je ona imala. Nikada nisam ozbiljno razmišljao da se oženim njom. U nju sam bio zatreskan kad sam bio tinejdžer, i to je bilo sve. Nikada ni sanjao nisam da bi mogla da bude zainteresovana za mene.

Kad sam po drugi put bio pušten na uslovno, posjetio sam njenog brata Bilija. I Šeron je došla. Ostali smo zajedno do kasno. Poslije nekog vremena, Bili je otišao na spavanje, a ja sam prvi put ostao sa Šeron nasamo. U zatvoru je uvijek neko bio tu kad bismo se vidjeli, da ne govorim o stražarima. Razgovarali smo do zore. Kad je sunce izašlo, već me je obuzeo osjećaj da ne mogu bez nje. Vratio sam se u zatvor s njenom slikom u Bibliji. Svima sam je pokazivao:

»Hej, momci, pogledajte moju djevojku«. Kad su videli sliku, rekli su: »Pa zar to nije djevojka koja te je redovno posjećivala; zar tada nije bila tvoja djevojka?« Sedam

mjeseci pošto su me pustili iz zatvora, Šeron i ja smo se vjenčali.

Nikada neću zaboraviti upravnikove riječi: »Hamilton, kazna je odslužena«. Bila je 1983. Zbog dobrog vladanja, bio sam pušten poslije samo devet godina zatvora. Posljednji put sam prošao dvorištem. Neki od oficira su se oprostili sa mnom. Bio sam srećan što neke od njih neću vidjeti bar za neko izvjesno vrijeme, dok sam druge zavolio kao braću. Međutim, sada sam kretao u novi život.

Paki Hamilton, terorista, bio je mrtav, a na kapije je izašao Paki Hamilton, evanđelista. Prvih nekoliko mjeseci bili su zaista teški. Nisam imao običaj da otvaram i zatvaram vrata, da nosim novac i odlučujem kako da ga trošim. Takođe sam morao da naučim da jedem iz običnog tanjira.

Bog je bio s njim zato što je Bog vjeran. Pošto je bio pušten iz zatvora, David je počeo da radi za hrišćansku organizaciju. Sada dosta putuje i govori ljudima kako Božija ljubav menja živote. Njegov život je živi primer kako Božija ljubav može da savlada i najdublju mržnju u čovekovom srcu.

Isus se molio za svoje mučitelje čak i kad je bio na krstu, u teškim mukama. Njegova ljubav je preživjela najteži test od svih, i zato je stvarna. Ako tražiš ljubav, potraži onda Isusa.

NEKOLIKO PODATAKA O DAVIDOVOM ŽIVOTU:

David Hamilton je rođen 1956, u Kokstaunu, pokrajina Tiron, Irska. Njegov otac je bio vojnik u britanskoj vojsci. Kad mu je bilo devet godina, njegova porodica se doselila u Belfast. Otkad je pušten iz zatvora, radi za »Prison Fellowship« u Mančesteru. Dvije godine je vodio hrišćansku omladinsku misiju u Irskoj. Sada vodi centar za obuku pod imenom »Barka« u Mančesteru, u kojem obučava mlade ljude i žene da postanu takozvani »dobri Samarićani« za ljude u potrebi. On i njegova supruga Šeron imaju troje djece (Adama, Jonatana i Ejpril). Takođe ima dvoje djece iz braka sa Maksinom.

SUSRET S BOGOM U ZAPALJENOM ŠATORU

**Priča južnoafričkog teroriste, Stivena
Lungua**

Jednoga dana primijetio sam ovaj ogroman okrugli šator na livadi blizu našeg grada. Ljudi su svake večeri hrlili u šator i moglo je da se čuje kako svi zajedno pjevaju. Saznao sam da je šator pripadao hrišćanskoj misiji iz Južne Afrike.

Okupio sam članove svojeg Marksističkog oslobodilačkog odreda. »Čujte, ništa dobro ne dolazi iz Južne Afrike!«, rekao sam svojim ljudima. Bilo ih je dvanaestorica. »To je zemlja aparthejda. Zašto su došli ovdje da propovjedaju o svom Bogu? Hoće da nam isperu mozak. Naučimo ih pameti«. Moj govor je ostvario željeni efekat. Ljudi su strasno izrazili svoju podršku.

Još 1960-tih borili smo se protiv ugnjetavanja crnaca u britanskoj koloniji, Rodeziji. Zemlju smo još uvijek zvali Zimbabve. Svojoj grupi sam objasnio plan. »U grupama od po dvojice ljudi opkolite šator. Ja ću ući unutra i sješću u publiku. Kad budem izašao, bacite

kamenje i molotovljeve koktele na ulaz u šator«.

U ruci sam držao papirnu kesu u kojoj je bilo pet molotovljevih koktela. Potražio sam mjesto u zadnjem redu. Sastanak je već bio otpočeo. Crnački propovjednik – od oko tridesetak godina – stao je za propovjedaonicu i preko glava slušalaca pogledao ka ulazu u šator. A onda je glasno prozborio: »U Rimljanima 6:23 Biblija kaže: '*Jer je plata za grijeh smrt*'. Ali, Bog nam kroz Isusa Hrista daje vječni život, koji počinje sada i nikada se ne završava«.

Planirao sam da svojim ljudima dam ugovoreni znak, ali propovjednik je opet pridobio moju pažnju. Za trenutak je zastao, a onda je tihim glasom rekao: »Plače mi se. Plače mi se zato što znam da će mnogi večeras morati da poginu ako ne prihvate Isusa Hrista u svoje živote«.

Kakva je ovo predstava? Protiv svoje volje sam uvidio da se propovjednik obraćao i meni svojim biblijskim stihom. Njegove riječi su zvučale kao da je znao za naš plan. Ako je tako, onda je sigurno morao znati i ko smo. Nije bilo vremena za gubljenje. Gurnuo

sam ruku u kesu da bih izvadio jednu od bombi.

Propovjednik je nastavio: »Svi ste vi zgriješili. Svi ste varali druge, lagali i nepravedno postupali s ljudima«. Iznenada su mi proletjele kroz misli sve loše stvari koje sam nedavno radio. Postao sam svjestan mržnje u sebi koja me je izjedala. Osjetio sam kao da se propovjednik obraća direktno meni i grijesima u mom životu. Zaboravio sam na planirani napad i na moje ljude koji su čekali napolju. Morao sam da slušam još malo.

Propovjednik je sada počeo da govori o Isusu. On nije bio moćni vladar, objasnio je, već jedan od ljudi, siromašan čovjek. Došao je iz naroda kojeg je ugnjetavala strana sila – baš kao i nas. Uprkos ovome, on je imao moćnu, u stvari svemoćnu vlast. Liječio je bolesne, čak je i mrtve oživljavao. »Naposletku su ga ubili oni koje je došao da spase«, nastavio je propovjednik. »Njegova smrt je omogućila ljudima da se izmire s Bogom. Ima li nekoga ko želi da prihvati Isusa u svoj život? Možete da zamijenite svoje grijeha za njegovu ljubav i bogatstvo«.

Odjednom sam razumio šta je to što mi Isus nudi. Shvatio sam koliko je bola, samoće,

mržnje prema sebi i straha vladalo u meni; suze su mi potekle niz obraze. Želio sam da se otarasim ovog nepodnošljivog tereta kojeg su unutrašnji bol i moji zli putevi nagomilali. Držeći svoju kesu, prošao sam između stolica i došao u prednji dio šatora.

Taman kad sam bio nadomak propovjednika, noge su me izdale zbog čega sam se srušio na pod. Redari su pritrčali namjeravajući da me izvuku napolje da bi zaštitili propovjednika. Odjedanput, sa svih strana kamenje je počelo da udara u šator. Nastala je panika. Moji ljudi su napali, ne čekajući na moj znak. Čula se eksplozija i šator je zahvatila vatra. Ljudi su počeli da vrište i guraju se tražeći izlaz. Još nekoliko bombi je palo na krov šatora. Propovjednik je još uvijek stajao za propovjedaonicom. Zatvorio je oči i koncentrisao se kao da se molio. »Može li Isus da spase čovjeka poput mene?«, doviknuo sam mu. Pogledao me je: »Da«, rekao je odlučno, »Isus je umro za tebe. Bog te voli«. Pošto sam se našao oči u oči s propovjednikom, moj buntovni duh se probudio. Šta je Bog ikada učinio za mene? Dopustio je bjelcima da me zlostavljaju. »Ubiću te zbog toga«, zaurlao sam na propovjednika.

Posegao sam rukom za pištolj koji mi je bio za pojasom, ali nešto me je zadržalo. Ponovo sam se osvjestio i shvatio gdje sam. Šator je skoro bio prazan. Četvrtina šatora je bila u plamenu. Zapaljeni djelovi su padali oko nas. Propovjednik me je nježno uzeo za ruku i izveo napolje. Vidio sam kad je i posljednji posjetilac pobjegao. Otišli smo do obližnjeg drveta i sjeli. Stalno sam mislio o tome da će se policija svakog minuta pojaviti, ali nisam mogao da ostavim propovjednika.

Zamolio me je da mu kažem nešto o sebi. Bilo je to prvi put u mom životu da se neko zainteresovao za mene. Rekao sam mu kako me je otac mrzio i odbacio. Majka me je napustila još dok sam bio dijete. Noću sam spavao ispod mostova, a danju preturao po smrdljivim kontejnerima, tražeći hranu. Kasnije sam se pridružio Marksističkoj paravojnoj grupi, koju sam sada vodio.

Pastor me je gledao sa sažaljenjem. Nikada ranije to nisam vidio. »Želio bih nešto da ti pročitam«, rekao je i otvorio svoju Bibliju: »Evo teksta koji je napisan za takve kao što si ti«. Psalam 27:10: »Kad me otac i majka ostave, Gospod će me prihvatiti«.

U tom trenutku sam osjetio Božiju ljubav. Kleknuo sam i počeo da se molim: »O Bože, ništa nemam i ništa sam. Ne mogu ni da čitam, ni svoje ime da napišem. Prihvati me, molim te, prihvati me. Kajem se za sve zlo koje sam ikada učinio. Isuse, molim te, oprosti mi i prihvati me«.

Od šatora je ostao samo pepeo. Izgledalo je kao da niko nije ni primjetio požar. Policija se nije pojavila, zato sam otišao u prvu policijsku stanicu i predao se. Predao sam im svoje oružje. Poslije osam sati ispitivanja i pritvora, bio sam pušten. Policajac mi je dao novac za moju prvu Bibliju.

(Stiven Lungu je naučio da čita i piše, pohađao je i biblijsku školu. Odlazio je na misijska putovanja u Bocvanu, Zambiju, Južnu Afriku, Mozambik, i u svoju rodnu zemlju, Zimbabve. Sada je propovednik u obližnjoj državi Malavi).

VALID ŠUBAT – NJEGOV ŽIVOT U SUKOBIMA NA SREDNJEM ISTOKU

U djetinjstvu, Valid Šubat je bacao kamenje na Jevreje koji su se molili kod Zida plača. Docnije je postao terorista i sakupljač novčanih sredstava za PLO (Palestine Liberation Organization), u Čikagu. Sada vjeruje u Isusa Hrista. U našem ekskluzivnom intervju Valid Šubat govori o svom životu tokom sukoba na Srednjem istoku.

Kako i gdje ste odrasli?

V. Šubat – Moj djeda je posjedovao nešto zemlje u mjestu blizu Vitlejema. Bio je dobar prijatelj Haj Amin-Huseina, velikog muftije jerusalimskog (koji je sarađivao s Hitlerom). Njegov cilj je bio da uništi jevrejsku zajednicu u islamskim zemljama. Bio je rat kad mi je bilo šest godina, ali Izrael ga je dobio.

Odrastao sam u islamskoj porodici. Moj otac je bio Musliman. Bio je muktar, što znači da je bio islamski starješina u selu. Moja majka je bila Amerikanka, a sreli su se na Hambolt univerzitetu. Odlučili su da se vrate u Izrael, koji je tada bio dio

Jordana. Primorao ju je da se preobradi u islam. Nekoliko puta je pokušavala da pobjegne, zbog toga joj je uzeo pasoš. Nije joj bilo dopušteno da ode kući. U tajnosti, ona je i dalje bila hrišćanka.

Da li ste zaista kao dječak jeli kokice i gledali filmove o holokaustu?

V. Šubat – Da, radili smo to u kući. Izraelska televizija je prikazivala ove dokumentarne filmove nekoliko puta dnevno. Bilo je samo dva TV kanala u to vrijeme, jordanski i izraelski. Nikako nismo mogli da izbegnemo tu temu. Uživao sam gledajući ove filmove. Nisam znao da su ovi zločini zaista bili činjeni. Uostalom, u školi su nas učili da je holokaust bio jevrejska propaganda, izmišljena poslije rata i neistinita. Gledao sam ove filmove s kesom kokica u ruci. Bili su nam zabavni. »Kako su samo mogli da nađu toliko glumaca sa obrijanim glavama?« Nismo vjerovali da su mrtva tijela bila prava. Mislili smo: »Čovjek koji je snimio ove filmove mora da je neki genije«.

LEKCIJE O ANTISEMITIZMU

Mislili ste da su filmovi o holokaustu bili propaganda i to vas je toliko razljutilo da ste postali terorista?

V. Šubat – Da, tako je. Važno je razumjeti kako je Hitler zavodio njemački narod. Lišio ih je osnovnog obrazovanja – bilo je to ispiranje mozga. Predstavljao je Jevreje kao pacove, a svoj sopstveni narod kao čuvenu arijevsku naciju. Islam je radio isto. U nacističkoj Nemačkoj Jevreji nisu imali nikakva prava. Oni su još uvijek diskriminirani u islamskim zemljama. U Hitlerovo vrijeme su živjeli u getoima. U islamskim zemljama im se ne dozvoljava da koriste glavne puteve, moraju da idu sporednim. Jevrejin ne može da gradi kuću ili bude sahranjen do Muslimana. Muslimani su, kažu, posebna rasa, posebni ljudi. Jevreji su poznati kao »majmuni«. Sistem koji se primjenjivao u nacističkoj Nemačkoj još uvijek se primjenjuje u palestinskim školama.

Ovakav stav ste stekli u školi?

V. Šubat – Da, u školama nismo dobijali pravo obrazovanje. Naše obrazovanje može da se uporedi sa onim za vrijeme Hitlerovog režima ili sa stavom da protiv Jevreja treba da se borimo širom islamskog svijeta. Ono odslikava muhamedansku izreku u hadisu: »Borite se protiv Jevreja i ubijajte ih dok ne počnu da se skrivaju. Ali kamen i drvo će reći: O Muslimanu, o slugo Alahov, evo ga

Jevrejin koji se skriva iza mene. Hodi i ubij ga!«

Postali ste terorista. Da li je to bila vaša odluka ili samo posljedica indoktrinacije u školi?

V. Šubat – Terorista sam postao zbog indoktrinacije. Ali toga nije bilo samo u školi. Indoktrinacija je bila sastavni deo kulture, postojala je u džamijama, novinama i medijima, čak je bila prisutna i u grafitima ispisanim duž puteva. Bila je u pjesmama i umjetnosti – u svemu. Sve je antisemitsko, sve. Kad sam se ponovo vratio u svoju zemlju, nisam mogao da vidim zid na kojem nisu bili ispisani grafiti sa antisemitskom porukom, bilo da se radilo o kući ili o običnom zidu.

Tako je bilo i 2004?

V. Šubat – Ne, grafita s porukama poput »ubijte Jevreje«, »uništite Jevreje«, »revolucija« i »rat« ima svuda.

»A ONDA SAM BACIO BOMBU ...«

ISPIRANJE MOZGA JE USPJELO. VALID ŠUBAT NIJE VIŠE BACAO KAMENJE NA JEVREJE PORED ZIDA PLAČA. POSTAO JE TERORISTA.

Konačno ste i sami postali terorista. Šta je to zapravo značilo?

V. Šubat – Počinješ s malim i ne zaustavljaš se dok se ne uključiš u veće aktivnosti. Počeo sam s bacanjem kamenja, a završio sam u zatvoru zato što sam posjetio stručnjaka za pravljenje bombi u Jerusalimu. Napravio je tempiranu bombu za mene. Da bih je sakrio pri prolazu kroz kontrolni punkt u Starom gradu stavio sam je u veknu hljeba. Uspio sam da se izvučem iz Starog grada. Želio sam da bomba eksplodira u izraelskoj banci, u Vitlejemu, ali onda sam vidio arapsku decu koja su se tamo igrala i nisam želio da ih povrijedim. Odlučio sam da bombu bacim na krov banke. Pet minuta kasnije, eksplodirala je. Vidio sam veliki stub dima i otrčao kući. Poslije tri dana sam saznao da niko nije bio povrijeđen. Po prvi put sam imao priliku da osjetim šta znači imati nečiju krv na svojim rukama, biti odgovoran za njihovu smrt. Na svu sreću, niko nije poginuo u ovom napadu, ali vidio sam ljude kako umiru na drugim mjestima.

U VRIJEME OVOG NAPADA, VALID ŠUBAT JE IMAO SAMO ŠESNAEST GODINA. JEDNOM DRUGOM PRILIKOM, ON I NJEGOV KOLEGA SU SKORO UBILI

JEDNOG IZRAELSKOG VOJNIKA KOJI JE POKUŠAO DA UHVATI ČOVJEKA KOJI JE BACAO KAMENJE. UDARILI SU GA MOTKOM I NANIJELI MU OZBILJNU POVREDU, SJEĆA SE ŠUBAT. NEKO JE PRIŠAO DA MU POMOGNE, SPASAVAJUĆI TAKO VOJNIKOV ŽIVOT.

Zatim ste otišli u Čikago gdje ste prikupljali novac za PLO. Šta je bio vaš zadatak?

V. Šubat – Radio sam u programu koji je organizovala američka vlada za arapske studente. Bio sam predsjednik Palestinskog bratstva i radio kao prevodilac, između ostalih stvari. Svoju ulogu sam igrao kad bih govorio na engleskom, ali na arapskom sam govorio istinu. Na taj način smo organizovali udruženje za prikupljanje novca. Na arapskom smo govorili da je to za PLO – što je bila istina. Na engleskom smo se pretvarali da želimo da pomognemo kulturu. Bio nam je potreban novac. To nam je pomoglo da dobijemo novac od američke Vojske spasa.

Ponekad smo u Čikagu organizovali palestinske i islamske mitinge, ili slične događaje.

Jednog dana ste postali hrišćanin. Kako se to desilo? To nije nešto što se viđa svaki dan.

V. Šubat – Tako je, to nije obična promjena. Bio sam oženjen vjernom hrišćankom i želio sam da je preobratim u islam. Pokazivao sam joj Kuran i govorio joj da je to veličanstvena knjiga. Rekla je da ne vidi razlog zašto bi trebalo da mijenja svoju vjeru. Rekao sam joj: »Tvoja vjera je iskvarena. Jevreji su je iskvarili. Jevreji su ubijali proroke. Kako možeš da im vjeruješ?« Odgovorila je: »Možeš li da mi pokažeš neki nedostatak u Bibliji?« Kupio sam sebi Bibliju i našao priču o Davidu i Vitsaveji. Rekao sam svojoj ženi: »Pogledaj ovo. Kako je prorok mogao da uradi ovako nešto toj ženi, a onda joj je i muža ubio? Muhamed nikada nije radio tako nešto!« A onda sam otvorio Kuran i našao priču o Saidu, Muhamedovom usvojenom sinu. Muhamed je želio da spava sa Saidovom ženom ...

Uvijek sam hvalio Kuran, ali sada sam vidio da čak i Kuran ima takvu priču. Zašto je Muhamed spavao sa ženom svog usvojenog sina? U Bibliji, Natan je došao Davidu i pitao ga: »Šta misliš o čovjeku koji otima tuđu ženu, a onda joj ubija muža?« Natan je rekao: »Ti si taj!« David se pokajao. Žestoko

je bio pokaran za svoja dela. Ništa slično nisam našao u Kuranu. Šta god je Muhamed činio uvijek se smatralo za dobro.

Pogledao sam se u ogledalo: »Čekaj malo«, rekao sam sebi, »ni ti nisi savršen«. Ponovo sam uzeo Bibliju i čitao o Izraelu kako je Bog podigao ovu naciju u prošlosti i kako je govorio šta će im se dogoditi u budućnosti. Sve se dogodilo kao što je i rekao. On je zaista Bog proroštva, Bog koji je još u prošlosti znao šta će se desiti u budućnosti. Biblija ima 8352 stiha samo o proroštvima, od kojih se većina već ispunila.

Shvatio sam da sam ja taj koji je loš, a ne Jevreji, kao što su me učili. Zašto smo ih kao djeca gađali kamenjem? Zašto smo podmetali bombe? Nikada nisam upoznao Jevrejina niti sam pričao s nekim od njih, ali mržnja je postala strast. Zašto? Zato što ih je neko proglasio za neprijatelje – sotona. On uništava sve, čak i Muslimane. On nas mrzi. Polako sam počeo da uviđam sotonine namjere, a to je problem s kojim se islam suočava. Islamisti ništa ne govore o sotoni i nemaju pojma ko je i kakvo zlo nanosi. O njemu se govori kao o nekoj budali. Njegov posao je da nas iskušava na piće, kockanje i grijeh. Ali to nije njegov glavni posao. On

zapravo želi da nas spriječi da ne vidimo Boga. To se desilo još na početku svjetske istorije, kao što saznajemo iz prve knjige u Bibliji-Postanje. Pad čovječanstva u grijeh se ne spominje u Kuranu. Tamo gdje nema pada u grijeh, nema ni potrebe za iskupljenjem.

Obavijestio sam jednog od Arafatovih diplomata o svojoj odluci. Sve što je mogao reći je da sam izdao svoju vjeru i svoj narod. I moja porodica me je odbacila. Odrekli su me se i oduzeli mi svu imovinu. Naučio sam da hrišćanin mora da prođe kroz stradanje.

Da li se osjećate kao Mojsije u pustinji?

V. Šubat – Da. Često čujem o problemima hrišćana i mesijanskih Jevreja, i mogu da zamislim kako se Mojsije osjećao. Neki mi kažu da kada govorim ne bi trebalo da se pozivam na Bibliju, ali kako da to ne radim? Mojsije se popeo na goru Sinaj da bi primio ploče sa zakonom na njima. A onda su ljudi rekli: »Siđi dolje, mi imamo svog boga – zlatno tele«. Ponekad se tako osjećam. Ljudi žele da žive u miru jedni s drugima, ali bez Biblije. Kako mogu da se nadaju miru kad ne mare šta Bog ima da im kaže.

Vaš cilj je da se vratite iz Amerike na Srednji istok kako biste zaustavili ispiranje mozgov. Kada i kako namjeravate da uradite tako nešto?

V. Šubat – Čekam da me Izraelci pozovu.

Intervju vodio Danijel Gerber